ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រសួងសិក្សាធិការ

វិជ្ជាខេមរភាសា

កុមារដ្ឋាន

នាមលោកអ្នកតែង: ម៉ា-ឃិទ្ធ៍, ឈឹម-សុទ្ធ, ចិម-ប៉ែង

បោះពុម្ពលើកទី ៤

រោងពុម្ព ចាន់-រី

លេខ ៣៥ _ ៣៧ _ ៣៩ វិថីអូហ៊ីយេរ ភ្នំពេញ.

ព.ស. ២៥០៦ គ.ស. ១៩៦៣

តម្លៃ [illegible]

សៀវភៅនេះ ក្រសួងសិក្សាធិការបានប្រគល់ឲ្យ គណៈកម្មការ ពិនិត្យមើល និងរៀបរៀងឡើងវិញក្នុង គ. ស. ១៩៥១ មាន :

លោកអ្នកឧកញ៉ា អ៊ុំ - ឈាង - ស៊ុន ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាព្រះរាជ-អាណាចក្រ ជាអធិបតី ,

លោក ឈឹម - ស៊ុខ, អ៊ុំ - ឈុំ, ស៊ិន - ស៊ុយ, ស្រី - ស៊ុំ, ព្រំ - មុត, ស្វាយ - អ៊ុន, ត្រឹង - ប៊ុល ជាសមាជិក ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ក្រសួងសិក្សាធិការ

បឋម
វិជ្ជាខេមរភាសា

កុមារដ្ឋាន

តាមលោកអ្នកតែង: ម៉ាធីញូជ៍ ឈឹម·សុទ្ធ, ទិម·ប៉ែន

បោះពុម្ពលើកទី ៥

គ. ស. ១៩៥៣

មេរៀនទី ១

ស្រៈ

ក្នុងភាសាខ្មែរមានស្រៈដើមពេញតួតែមួយ (ស្រៈនិស្សិត) គឺស្រៈ *អ* ។ ប៉ុន្តែស្រៈ *អ* នេះ បង្កើតបានជាស្រៈច្រើនទៀត (ស្រៈនិស្ស័យ) ដោយផ្សំនឹងសញ្ញាផ្សេង ៗ ហៅថា *សញ្ញាស្រៈ* ដាក់ពីលើ ឬពីមុខ ពីក្រោយ ពីក្រោមស្រៈដើម *អ* ដើម្បីឲ្យប្រែសំដីដើម ។ ឯសំដីដែលប្រែនេះក៏ផ្លាស់ប្តូរទៀតតាមព្យញ្ជនៈ *អឃោសៈ* (ព្យញ្ជនៈឲ្យលំស្រាលដូចជា *ក ខ ច ឆ ដ* ។ល។) ឬពួក *ឃោសៈ* ឲ្យលំធ្ងន់ដូចជា *គ ឃ ង ជ ឈ ញ* ។ល។)

ឲ្យលំស្រះបំបែកសំរាប់ពួកព្យញ្ជនៈ *អឃោសៈ*

អ â

អ អា អិ អី អឹ អឺ អុ អូ អួ អើ អឿ អៀ

អេ អែ អៃ អោ អៅ អុំ អំ អាំ អះ ។ អេះ អុះ ។

អារម្ភកថា

សៀវភៅនេះ យើងបានរៀបរៀងតាមលំដាប់រៀនតាប់ សំរាប់ថ្នាក់កុមារដ្ឋាន ។

ដំបូង គឺរៀនឲ្យស្គាល់ស្រៈទាំងពីរពួក រួចទើបផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈ ឯព្យញ្ជនៈនេះទៀត គឺដាក់រៀងហូរហែតាមលំដាប់ជាវគ្គៈ ៗ កាលផ្សំព្យញ្ជនៈនីមួយៗ នឹងស្រៈ តែងតែមានការហាត់នៅខាងក្រោមផង សំរាប់ហ្វឹកហ្វឺនសិស្សឲ្យមើលថា ឬឲ្យសរសេរតាមថា ការហាត់នេះដំរៀបឲ្យនៅជិតគ្នាតាមភាពអក្សរដែលសរសេរស្រដៀងគ្នា ឬតាមសំដីប្រហែលគ្នា ហើយមានទាំងពាក្យរាយ ឬពាក្យចងជាឃ្លាងាយ ៗ នៅខាងក្រោមទៀតផង ។

មួយទៀត ដើម្បីនឹងចៀសវាងការហាត់ហោលឥតប្រយោជន៍ យើងឲ្យរៀនដើមព្យញ្ជនៈ លុះតែត្រូវការប្រើភ្លាមក្នុងមេរៀនផ្ញើផង ក្រោយមេរៀនប្រកបនានា ។ មេរៀននីមួយ ៗ សឹងមានក្បួនពន្យល់ផងដាក់នៅក្នុងខណ្ឌជូនជ្រងសម្រាប់គ្រូ ។

ភាគទីពីរ ជារឿងមើលហូរហែគ្មានពាក្យណាពិបាកទេ ចៀសវាងពាក្យបាលី ឬសំស្ក្រឹតណាដែលពុំសូវមានប្រើក្នុងភាសាធម្មតា ។

នៅចុងបំផុតមានដាក់ថែមមេរៀន សន្ធានពាក្យដែលកើតចេញពីគ្នាផង ។

មេរៀនទី ១

ស្រៈ

ក្នុងភាសាខ្មែរមានស្រៈដើមពេញតួតែមួយ (ស្រៈនិស្សិត) គឺស្រៈ *អ* ។ ប៉ុន្តែស្រៈ *អ* នេះ បង្កើតបានជាស្រៈច្រើនទៀត (ស្រៈនិស្ស័យ) ដោយផ្សំនឹងសញ្ញាផ្សេង ៗ ហៅថា *សញ្ញា ស្រៈ* ដាក់ពីលើ ឬពីមុខ ពីក្រោយ ពីក្រោមស្រៈដើម *អ* ដើម្បីឲ្យប្រែសំដីដើម ។ ឯសំដីដែលប្រែនេះ ក៏ផ្លាស់ប្ដូរទៀតតាមព្យញ្ជនៈ *អឃោសៈ* (ព្យញ្ជនៈខ្យល់ស្រាលដូចជា *ក ខ ច ឆ ដ* ។ល។) ឬពួក *ឃោសៈ* ខ្យល់ធ្ងន់ដូចជា *គ ឃ ង ជ ឈ ញ* ។ល។)

ខ្យល់ស្រៈបំបែកសំរាប់ពួកព្យញ្ជនៈ *អឃោសៈ*

អ

ា ិ ី ឹ ឺ ុ ូ ួ ើ ឿ
ៀ េ ែ ៃ ោ ៅ ុំ ំ ាំ ះ

អ អា អិ អី អឹ អឺ អុ អូ អួ អើ អឿ អៀ
អេ អែ អៃ អោ អៅ អុំ អំ អាំ អះ ៗ អេះ អុះ ៗ

ការហាត់

ឲ្យមើលថា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

អ អំ អុំ អុ ។ អា អាំ អោ អៅ ។ អូ អួ ។
អិ អី អឹ អឺ អើ អឿ អៀ ។ អេ អែ អៃ ។ អះ អេះ
អុះ ។ អាអំអេះអាអាំ ។

ចម្លង អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរស្រះ *អ* បំបែករៀងតាមលំដាប់ខាងលើ

របៀបបង្រៀន — ក្នុងការបំបែកស្រះនេះ គ្រូឲ្យរៀនចាំស្ទាត់មែនទែន គ្រូឲ្យថាសំដីឲ្យច្បាស់លាស់ ហើយត្រូវហ្វឹកហ្វឺនឲ្យហាត់ថាសំដីផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈខ្លះផង ឧបមាដូចក្នុងស្រះ *អើ* គ្រូឲ្យហាត់ថា *អើ ដើ បើ ហើ ។ល។*

ហាមដាច់មិនឲ្យមើលថាបង្អួសបែបធ្វើបទ ។

មេរៀនទី ២

ច្បាប់ស្រៈបំបែកសម្រាប់តួព្យញ្ជនៈ អឃោសៈ

អ៊

អ៊ អ៊ា អ៊ិ អ៊ី អ៊ឹ អ៊ឺ អ៊ុ អ៊ូ អ៊ួ អ៊ើ អ៊ឿ អ៊ៀ

អ៊េ អ៊ែ អ៊ៃ អ៊ោ អ៊ៅ អ៊ុំ អ៊ំ អ៊ាំ អ៊ះ ។ អ៊េះ អ៊ិះ

អ៊ុះ ។

ការហាត់

ឲ្យមើលចាំ ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

អ៊ិ អ៊ឹ អ៊ុ អ៊ុំ ។ អ៊ា អ៊ៀ អ៊ាំ អ៊េ អ៊ោ ។ អ៊ួ អ៊ួ ។

អ៊ី អ៊ឹ អ៊ឺ អ៊ី អ៊ើ អ៊ឿ ។ អ៊េ អ៊ែ អ៊ៃ ។ អ៊ុះ អ៊ិះ

អ៊ុះ អ៊េះ ។

ចម្លង–អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរស្រៈ អ៊ំ បំបែករៀងតាមលំដាប់ខាងលើ

របៀបបង្រៀន– ធ្វើដូចកាលបង្រៀនស្រៈ អ ហើយឲ្យថាឲ្យត្រូវសំដីនៃស្រៈ អ៊ា និង អឿ ដូចក្នុងពាក្យ ទាន មាន កន ខៀន មៀន រៀន ។ល។ ហើយនឹងស្រៈ អុំ អំ អាំ (អុំ ដូចក្នុងពាក្យ ជុំ រុំ ឃុំ ។ អំ ដូចក្នុងពាក្យ ខំ យំ ជំ ។ អាំ ដូចក្នុងពាក្យ នាំ ខាំ កាំ) ។

*

* *

ព្យញ្ជនៈផ្សំនឹងស្រៈ

ព្យញ្ជនៈរៀនចែកជាលំដាប់ ៥ វគ្គ ហើយក្នុងមួយវគ្គៗ មាន គូព្យញ្ជនៈ ៥ បង្ហើយនឹងព្យញ្ជនៈសំដីដោយក្នុងច្រមុះ (នាសិកជៈ) ។ ឯ ព្យញ្ជនៈពុំពេញទីក្រោយពីវគ្គទី ៥ ទៅ ជាអក្សរក្រៅវគ្គ (សេសវគ្គ) ។

មេរៀនទី ៣

ព្យញ្ជនៈ ក ផ្សំនឹងស្រៈ(បំបែក)

ក

ក កា កិ កី កឹ កឺ កុ កូ កួ កើ កឿ កៀ

កេ កែ កៃ កោ កៅ កុំ កំ កាំ កះ ៗ កេះ កុះ ៗ

ការហាត់

ឲ្យមើលចាំ ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

កិ កើ កី កៃ កែ កេ ៗ កា កាំ កៅ កោ ៗ

កូ កួ ៗ កឿ កៀ ៗ កុ កុំ កំ ៗ កកេ ៗ កុះ កុំ ៗ

កៅអី ៗ អាកែកេះអាកៅ ៗ

ចម្លង–អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរ ក ចំបែកព្យៀងតាមលំដាប់ខាងលើ

មេរៀនទី ៤

គ

គ គា គិ គី គឹ គឺ គុ គូ គួ គើ គឿ គៀ គេ

គែ គៃ គោ គៅ គុំ គំ គាំ គះ ។ គេះ គិះ គុះ ។

ការពោត

ឲ្យមើលហើយប្រាប់ឈ្មោះតាមរូប

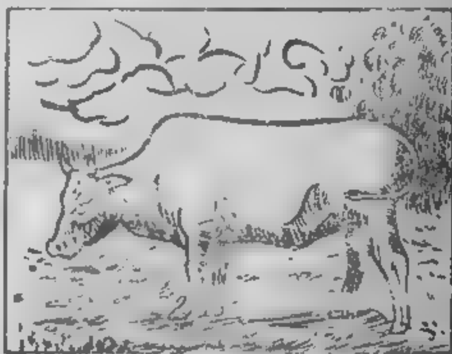
គ គោ គូ គៅ ។ គី គើ គឿ គួ គួ គៀ គោ ។

គ៏ គៃ គែ ។ គោ គេ

គ៏ គៃ ។ គុំ គុំ គាំ គុ ។

គើ ។ គោគំ ។

គោអាគៀ ។

គោ

ចម្ង–អក្សរផ្ទ

រូបសេរស គ ...

មេរៀនទី ៥

K Kh K Kh Ngo

ក ខ គ ឃ ង

ឲ្យហាត់កប់ថា ហើយនឹងធ្វើតួព្យញ្ជនៈទាំង៥នេះឲ្យត្រូវសិន

ខ ខា ខិ ខី ខឹ ខឺ ខុ ខូ ខួ ខើ ខឿ ខៀ

ខេ ខែ ខៃ ខោ ខៅ ខុំ ខំ ខាំ ខះ ៗ ខេះ ខុះ ៗ

ឃ ឃា ឃិ ឃី ឃឹ ឃឺ ឃុ ឃូ ឃួ ឃើ

ឃឿ ឃៀ ឃេ ឃែ ឃៃ ឃោ ឃៅ ឃុំ ឃំ ឃាំ

ឃះ ៗ ឃេះ ឃិះ ឃុះ ៗ

ង ងា ងិ ងី ងឹ ងឺ ងុ ងូ ងួ ងើ ងឿ ងៀ

ងេ ងែ ងៃ ងោ ងៅ ងុំ ងំ ងាំ ងះ ៗ ងេះ ងិះ ងុះ ៗ

ការហាត់

ឲ្យមើលថា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

កា កោ កៅ កាំ ។ ខិ ខី ខៀ ខើ ។ គា គៀ
គឹ ។ ឃុ ឃុ ឃេ ឃៃ ។ ងៃ ងំ ងុំ ងះ ។ កេះ
កុះ ។ គិះ គុះ គេះ ។ ក គ ក្ល គោ ក់ គៃ កៃ ។
គឹ គឿ គើ គួ កេ គេ
ក្លៃ គែ គំ គុំ គាំ ។
ឃុំគឺ(រ) ។ ងើង ។ ខោ
អាឃឹ ។ អាកែខាំអាកៅ ។
អាគាំខំកែខៃ ។

ខែ

ចម្លង—អក្សរផ្ចង់
ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈ បំបែកខាងលើ

សាឡើងវិញ
៣
ក ខ គ ឃ ង

ក កា កិ កី កឹ កឺ កុ កូ កួ កើ កឿ កៀ កេ កែ កៃ កោ កៅ កុំ កំ កាំ កះ ៗ កេះ កុះ ៗ

ខ ខា ខិ ខី ខឹ ខឺ ខុ ខូ ខួ ខើ ខឿ ខៀ ខេ ខែ ខៃ ខោ ខៅ ខុំ ខំ ខាំ ខះ ៗ ខេះ ខុះ ៗ

គ គា គិ គី គឹ គឺ គុ គូ គួ គើ គឿ គៀ គេ គែ គៃ គោ គៅ គុំ គំ គាំ គះ ៗ គេះ គិះ គុះ ៗ

ឃ ឃា ឃិ ឃី ឃឹ ឃឺ ឃុ ឃូ ឃួ ឃើ ឃឿ ឃៀ ឃេ ឃែ ឃៃ ឃោ ឃៅ ឃុំ ឃំ ឃាំ ឃះ ៗ ឃេះ ឃិះ ឃុះ ៗ

ង ងា ងិ ងី ងឹ ងឺ ងុ ងូ ងួ ងើ ងឿ ងៀ ងេ ងែ ងៃ ងោ ងៅ ងុំ ងំ ងាំ ងះ ៗ ងេះ ងិះ ងុះ ៗ

អឺ អែ អៃ ។ អើ អើ អួ អឿ អៀ ។ អេ អែ អិ
អោ អូ ។ ក៏ កៃ ក្ដៃ ។ គឺ គើ គួ គឿ គៀ ។ គេ
គែ ។ គ គោ កួ គួ ។ ី ខៃ ឃៃ ។ ឃី ឃើ ឃួ
ឃឿ ឃៀ ។ ឃេ ឃែ ឃ ឃោ ខ ឃូ ។ អុំ អំ
អាំ ។ គុំ គំ គាំ ។ ឃុំ ឃំ ឃាំ ។ ងុំ ងំ ងាំ ។
អកៃកោរអាគាំ ។ រកអំទុកអាអុំ ។ គេបុំគេអោយឃើ ។
អាគៅងើ ។

មេរៀនទី ៦

ch chh ch chh Nyo

ច ឆ ជ ឈ ញ

ឱ្យ ហាត់រប់ជា ហើយនឹងធ្វើតួព្យញ្ជនៈទាំង ៥ នេះឲ្យត្រូវសិន ។

ច ចា ចិ ចី ចឹ ចឺ ចុ ចូ ចួ ចើ ចឿ ចៀ
ចេ ចែ ចៃ ចោ ចៅ ចុំ ចំ ចាំ ចះ ៗ ចេះ ចុះ ៗ
ឆ ឆា ឆិ ឆី ឆឹ ឆឺ ឆុ ឆូ ឆួ ឆើ ឆឿ ឆៀ
ឆេ ឆែ ឆៃ ឆោ ឆៅ ឆុំ ឆំ ឆាំ ឆះ ៗ ឆេះ ឆុះ ៗ
ជ ជា ជិ ជី ជឹ ជឺ ជុ ជូ ជួ ជើ ជឿ ជៀ
ជេ ជែ ជៃ ជោ ជៅ ជុំ ជំ ជាំ ជះ ៗ ជេះ ជិះ ជុះ ៗ
ឈ ឈា ឈិ ឈី ឈឹ ឈឺ ឈុ ឈូ ឈួ
ឈើ ឈឿ ឈៀ ឈេ ឈែ ឈៃ ឈោ ឈៅ
ឈុំ ឈំ ឈាំ ឈះ ៗ ឈេះ ឈិះ ឈុះ ៗ

ញ ញា ញិ ញី ញឹ ញឺ ញុ ញូ ញួ ញើ ញឿ ញៀ ញេ ញែ ញៃ ញោ ញៅ ញុំ ញំ ញាំ ញះ ។ ញែះ ញិះ ញុះ ។

ការហាត់

ឲ្យមើលអាន ឬឲ្យសរសេរតាមថា

ពៅ ពោ ពាំ ពា ។ ផើ ផឺ ផិ ផឿ ផៀ ។ ប៉េះ ប៉ុះ ។ ធុ ធុំ ធំ ។ ប៊ី ប៉ៃ ។ ជៅ ជាំ ជា ជោ ។ ជិះ ជុះ ។ ឈ៉ះ ឈើ ឈូ ឈួ ឈុំ ។ ញ៉ី ញេ ញ៉ាំ ញ៉ើ ។ ពៅឃុំ ឈើ ។ កុំភឿអាធុំ ។ ទោះពៅ ធំផេះ ។ ប៉ៃទាំអាធេ ។ ពៅឱ្យ ជិះគាញី ។ ពៅជួបេះខែឈើ ។ កៅអីឈើ ។ បាដៃតាធៅអាជា ។

១០

ចម្លង — អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរ.ព្យញ្ជនៈបំបែករៀងតាមលំដាប់ខាងលើ

មេរៀនទី ៧

ដ ឋ ឌ ឍ ណ

ដ្ឋ ឋ

ឱ្យ [illegible] ហើយដំណើរព្យញ្ជនៈ [illegible] ត្រូវដឹង
ឯព្យញ្ជនៈជើង ឋ ឌ ឍ ឃើញ [illegible] ត្រូវការទេ ។

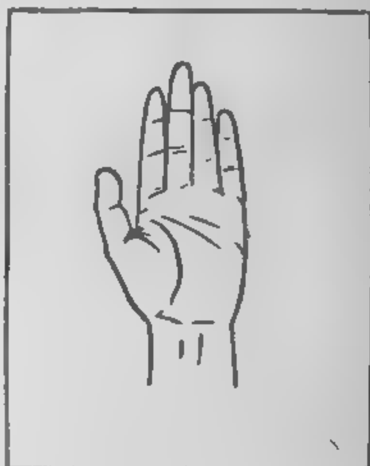
ដ ដា ដិ ដី ដឹ ដឺ ដុ ដូ ដួ ដើ ដឿ ដៀ
ដេ ដែ ដៃ ដោ ដៅ ដុំ ដំ ដាំ ដះ ។ ដេះ ដុះ ។

ណ ណា ណិ ណី ណឹ ណឺ ណុ ណូ ណួ
ណើ ណឿ ណៀ ណេ ណែ ណៃ ណោ ណៅ
ណុំ ណំ ណាំ ណះ ។ ណេះ ណុះ ។

ការហាត់

ឲ្យមើលមេ ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

ដា ដាំ ដោ ដៅ ។ ដី ដៃ ។ ដៃ ដេ ដួ ដើ ដៀ ដឿ ។ ដុ ដុំ ដិ ។ ណា ណៅ ណោ ណាំ ។ ណិ ណឹ ណើ ។ ណួ ណូ ។ ដុំដី ។ ឈើដុះ ។ បំណុះ ។ បំណោះ ។ បំណើ ។ បំណាំ ។ ចៅដាឈឺ ដៃ ។ ចៅណើដាំដំណាំ ។

ដៃ

ចម្លង—អក្សរធំ

ឲ្យសរសេរបំបែកព្យញ្ជនៈខាងលើ

មេរៀនទី ៨

តបទធន

ឲ្យហាត់ភប់ភេ ហើយនឹងធ្វើព្យញ្ជនៈទាំង ៨ នេះឲ្យត្រូវសិន

ត តា តិ តី តឹ តឺ តុ តូ តួ តើ តឿ តៀ
តេ តែ តៃ តោ តៅ តុំ តំ តាំ តះ ៗ តេះ តុះ ៗ

ប បា បិ បី បឹ បឺ បុ បូ បួ បើ បឿ បៀ
បេ បែ បៃ បោ បៅ បុំ បំ បាំ បះ ៗ បេះ បុះ ៗ

ទ ទា ទិ ទី ទឹ ទឺ ទុ ទូ ទួ ទើ ទឿ ទៀ
ទេ ទែ ទៃ ទោ ទៅ ទុំ ទំ ទាំ ទះ ៗ ទេះ ទិះ ទុះ ៗ

ធ ធា ធិ ធី ធឹ ធឺ ធុ ធូ ធួ ធើ ធឿ ធៀ
ធេ ធែ ធៃ ធោ ធៅ ធុំ ធំ ធាំ ធះ ៗ ធេះ ធិះ ធុះ ៗ

ន នា និ នី នឹ នឺ នុ នូ នួ នើ នឿ នៀ
នេ នែ នៃ នោ នៅ នុំ នំ នាំ នះ ៗ នេះ និះ នុះ ៗ

ការហាត់

ឲ្យមើលចា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

ត តាំ តោ តៅ ។ តែ តី ទៃ ។ តេ តែះទេ ទៃ ។ តុ តុំ តំ ។ ទុ ទុំ ទំ ទាំ ។ បិ បើ ។ ធ ធោ ឫ ឮ ធឹ ធើ ។ ធួ ធឿ ធៀ ។ ធុំ ធំ ។ ថៃ ថឺ ផៃ ដំ ។ ឈាំ ឆាំ ឆៅ ឆោ ។ ឆឿ ឆេ ឆៃ ។ ឆុ ឆុំ ឆំ ។ ទា ។ ទទេ ។ ទីទៃ ។ តាទុំ ទះដៃ ។ បៅបៅតាំអាទូះទាណា ។ បីទឿតៅទីតេះ ។ ទូតេះធំ ។ អាតុំជំតុំអឺ ។

តែ

ចម្លង—អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈបំបែករៀងតាមលំដាប់ខាងលើ

សាឡើងវិញ

កខគឃង ចឆជឈញ ដឋឌឍណ តថទធន

ប៊ី បៃ ដៃ ។ ឆ៊ី ឆៃ ឈៃ ។ ឈឺ ឈើ ឈួ ឈឿ ឈៀ ។ ជា ជៀ ។ ញី ញើ ។ ញា ញៀ ញាំ ញៅ ញោ ។ ដី ដៃ ដូ ដួ ដាំ ដុំ ដំ ។ តី តៃ ទៃ ។ ឋី ឋៃ ធៃ ។ ធឹ ធើ ធួ ធឿ ធៀ ធុំ ធំ ធាំ ។ ទា ទៀ ។ ទីទៃ ។ តា តាំ តោ តៅ ។ នៃ នៃ នេះ នុះ ។ ផេះ ប៉េះ ប៉ុះ បំពោះ បំពុះ ។ អាតាំទៅណា ។ តាដៃឈឺដៃ ។ តុនេះធំ ។ ប៉ៅធុំប៉ាទេ ។ គេដាំដំណាំ ។ ប៉ៅហាំនៅទីនេះ ។ ទូនេះនៅទទេ ។ តាធៃខៃឈើ ។ អាឈុំងើងើ ។ កុំជឿអាជុំ ។ តាទុំជិះគោ ។ អាប៊ូទះដៃ ។

C = P
D = T

មេរៀនទី ៩

B Bh P Ph M

ប ផ ព ភ ម

ចូរពោល បំហា ហើយមើលផ្ទៀងព្យញ្ជនៈ ទាំង ៥ នេះឲ្យត្រូវសិន

ប បា បិ បី បឹ បឺ បុ បូ បួ បើ បឿ បៀ
បេ បែ បៃ បោ បៅ បុំ បំ បាំ បះ ៗ បេះ បុះ ៗ
ផ ផា ផិ ផី ផឹ ផឺ ផុ ផូ ផួ ផើ ផឿ ផៀ
ផេ ផែ ផៃ ផោ ផៅ ផុំ ផំ ផាំ ផះ ៗ ផេះ ផុះ ៗ
ព ពា ពិ ពី ពឹ ពឺ ពុ ពូ ពួ ពើ ពឿ ពៀ
ពេ ពែ ពៃ ពោ ពៅ ពុំ ពំ ពាំ ពះ ៗ ពេះ ពិះ ពុះ ៗ

ភ ភា ភិ ភី ភឹ ភឺ
ភុ ភូ ភួ ភើ ភឿ ភៀ ភេ
ភែ ភៃ ភោ ភៅ ភុំ ភំ
ភាំ ភះ ៗ ភេះ ភិះ ភុះ ៗ

ម មា មិ មី មឹ មឺ មុ មូ មួ មើ មឿ មៀ

មេ មែ មៃ មោ មៅ មុំ មំ មាំ

មះ ។ មេះ មិះ មុះ ។

ម្រអំបៅ

ការហាត់

ឲ្យមើលថា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

បី បើ បឿ បៀ ។ បៅ បំបៅ ដំបៅ ។ បៃ បុះ បេះ ។ ផេះ ផុះ ។ ផៅ ផា ផោ ផាំ ។ ផៃ ផេ ផែ ផើ ។ ពៀ ពា ។ បៅពញា ។ ពុំ ពំ ពាំ ។ ពពៃ ។ ពី ពើ ពួ ពឿ ពៀ ។ ផី ផៃ ភៃ ។ បំភៃ ភ ភោ ។ ភ្លូ ផ្លូ ។

. មី មើ ម្ម មៀ ។ មៀ មា ។ បា បោ បៅ បាំ ។ ព ពោ ពៅ ពាំ ។ ល៉ើបៅ -ក- អំពៅ ។ ពូពៅ ។ មេឃុំ ។ ទំពា ។ បំពេ ។ ពៅផៀឡូកែគុះឈើ ។ ពៅភុំឈើដំបៅ ។ បេពោញាមេឃុំគំរ ។ អាម៉ីបំរៃពរៃពញ ។ ពៅភ៏នៅបៅ ។ ពូឲ្យដាំអំពៅ ។

ចម្លង - អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរបំបែកព្យញ្ជនៈខាងលើ

សេចក្ដីចំណាំ — ព្យញ្ជនៈ ប ផ្សំនឹងស្រះ "ា ញ ោះ" ជួបជា ា ៗ ា ៗ ៀ ាំ ១ ១ — ត្រូវទាញស្រ.ពីព្រះពេលដើម ដាការចៀសវាងកុំឲ្យជាដាអក្សរ ហ ដែលនឹងឃើញទៅខាងមុខ ។ ១ ២ — ត្រូវដាក់បន្ទាត់ត្រង់ចុះទៅក្រោមបន្តិចពីខាងក្រោម ដើម្បីកុំឲ្យច្រឡំនឹងអក្សរ ឋ ។

មេរៀនទី ១០

យ រ ល វ

ឲ្យហាត់រាប់ថា ហើយនឹងធ្វើព្យញ្ជនៈទាំង ៤ នេះឲ្យត្រូវសិន

យ យា យិ យី យឹ យឺ យុ យូ យួ យើ យឿ
យៀ យេ យែ យៃ យោ យៅ យុំ យំ យាំ យះ ។
យេះ យិះ យុះ ។

រ រា រិ រី រឹ រឺ រុ រូ រួ រើ រឿ រៀ រេ រែ រៃ
រោ រៅ រុំ រំ រាំ រះ ។ រេះ រិះ រុះ ។

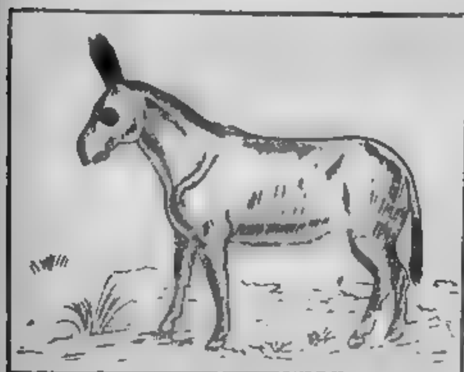
ល លា លិ លី លឹ លឺ លុ លូ លួ លើ
លឿ លៀ លេ លែ លៃ លោ លៅ លុំ លំ លាំ
លះ ។ លេះ លិះ លុះ ។

វ វា វិ វី វឹ វឺ វុ វូ វួ វើ វឿ វៀ វេ វែ
វៃ វោ វៅ វុំ វំ វាំ វះ ។ វេះ វិះ វុះ ។

ការហាត់

ឲ្យមើលថា ឬសរសេរតាមសូត្រ

យៀ យា យាំ យោ យៅ ។ យី យើ យូ យឿ ។ រែ រៃ ។ រុ រុំ រំ រាំ ។ រេ រា រៀ ។ លី លើ លួ លឿ លៀ លា ។ លីឈូ ។ លុ លូ លោ ។ រី រើ រូ រះ រេះ ។ រៃយំ ។ គោរោទ៍ ។ រិះរេ ។ រកា ។ រុំដំបៅ ។ ដំរៅ ។ ដំគុំជ្រះ ។ ចៅយីលីឈើ ។ យើតាយូរាំ ។ អាលួយំអ៊ំ ។ ពូរឿជិះរទេះគោ ។ អារូលីលា ។ កុំរេះ ។ តារីជិះលា ។ អាយេរេះទៅណា ។

លា

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់ – ឲ្យសរសេរបំបែកព្យញ្ជនៈខាងលើ

មេរៀនទី ១១

ស ហ ឡ

s h l

ឲ្យហាត់រាប់ថា ហើយនឹងធ្វើតួព្យញ្ជនៈទាំង ៣ នេះឲ្យត្រូវសិន

ស សា សិ សី សឹ សឺ សុ សូ សួ សើ
សឿ សៀ សេ សែ សៃ សោ សៅ សុំ សំ សាំ
សះ ៗ សេះ សុះ ៗ

ហ ហា ហិ ហី ហឹ ហឺ ហុ ហូ ហួ ហើ
ហឿ ហៀ ហេ ហែ ហៃ ហោ ហៅ ហុំ ហំ ហាំ
ហះ ៗ ហេះ ហុះ ៗ

ឡ ឡា ឡិ ឡី ឡឹ ឡឺ ឡុ ឡូ ឡួ ឡើ
ឡឿ ឡៀ ឡេ ឡែ ឡៃ ឡោ ឡៅ ឡុំ ឡំ ឡាំ
ឡះ ៗ ឡេះ ឡុះ ៗ

ការហាត់

ឲ្យមើលអាន ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

សា សាំ សោ សៅ ។ សែ សៃ សេ ។ សួ សូ ។ សើ សឿ សៀ ។ ហើ ហឿ ហៀ ។ ហែ ហៃ ។ ហោ ហៅ ។ ហូ ហួ ។ ឡូ ឡួ ។ ឡោ ឡៅ ។ សឺ ។ សំឡឹ ។ សំឡូ ។ សរសើរ ។ សរះសរ ។ សសៀរ ។ សេះ ។ ឡេះឡោះ ។ ឡូឡា ។ តាឡេហៅអាសៅ ។

ចម្លង — អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈបំបែកតាមលំដាប់ខាងលើ

មេរៀនទី ១២

ង៉=ងុ ញ៉=ញុ ន៉-នុ=ណ ប៉-មុ យ៉=យុ

រ៉=រុ ល៉=លុ-ឡ វ៉-វុ ។ ប៉=បុ ប៊ ស៊=សុ ហ៊ ។

សម្ង ់រពីខាងក្រោម លុះតែ~ បេណានៅខាងលើមានស្រះបង្អៀតកន្លែង

ង៉ ង៉ា ងុិ ងុី ងុឹ ងុឺ ងុ ងូ ○ ងុើ ○○ ង៉េ ង៉ែ ង៉ៃ

ង៉ោ ង៉ៅ ងុំ ង៉ំ ងុាំ ង៉ះ ។ ង៉េះ ងុះ ។

ញ៉ ញ៉ា ញុិ ញុី ញុឹ ញុឺ ញុ ញូ ញុើ ញ៉េ

ញ៉ែ ញ៉ៃ ញ៉ោ ញ៉ៅ ញុំ ញ៉ំ ញុាំ ញ៉ះ ។ ញ៉េះ ញុះ ។

ន៉ ណ៉ា ។ ប៉ ម៉ា មុិ មុី មុឹ មុឺ មុ មូ មុើ

ម៉េ ម៉ែ ម៉ៃ ម៉ោ ម៉ៅ មុំ ម៉ំ មុាំ ម៉ះ ។ ម៉េះ មុះ ។

យ៉ យ៉ា យុិ យុី យុឹ យុឺ យុ យូ យុើ យ៉េ យ៉ែ

យ៉ៃ យ៉ោ យ៉ៅ យុំ យ៉ំ យុាំ យ៉ះ ។ យ៉េះ យុះ ។

រ៉ រ៉ា រ៉ិ រ៉ី រ៉ឹ រ៉ឺ រ៉ុ រ៉ូ រ៉ើ រ៉េ រ៉ែ រ៉ៃ រ៉ោ
រ៉ៅ រ៉ុំ រ៉ំ រ៉ាំ រ៉ះ ។

ល៉ ល៉ា ល៉ិ ល៉ី ល៉ឹ ល៉ឺ ល៉ុ ល៉ូ ល៉ើ ល៉េ ល៉ែ
ល៉ៃ ល៉ោ ល៉ៅ ល៉ុំ ល៉ំ ល៉ាំ ល៉ះ ។ ល៉េះ ល៉ះ ។

វ៉ វ៉ា វ៉ិ វ៉ី វ៉ឹ វ៉ឺ វ៉ុ វ៉ូ វ៉ើ វ៉េ វ៉ែ វ៉ៃ វ៉ោ វ៉ៅ ។

ប៉ ប៉ា ប៉ិ ប៉ី ប៉ឹ ប៉ឺ ប៉ុ ប៉ូ ប៉ើ ប៉េ ប៉ែ ប៉ៃ
ប៉ោ ប៉ៅ ប៉ុំ ប៉ំ ប៉ាំ ប៉ះ ។ ប៉េះ ប៉ុះ ។

ប៊ ប៊ា ប៊ិ ប៊ី ប៊ឹ ប៊ឺ ប៊ុ ប៊ូ ប៊ើ ប៊ុំ ។

ស៊ ស៊ា ស៊ិ ស៊ី ស៊ឹ ស៊ឺ ស៊ុ ស៊ូ ស៊ើ ស៊េ ស៊ែ
ស៊ៃ ស៊ោ ស៊ៅ ស៊ុំ ស៊ំ ស៊ាំ ស៊ះ ។ ស៊េះ ស៊ុះ ស៊ុះ ។

ហ៊ ហ៊ា ហ៊ិ ហ៊ី ហ៊ឹ ហ៊ឺ ហ៊ុ ហ៊ូ ហ៊ើ ហ៊េ
ហ៊ែ ហ៊ៃ ហ៊ោ ហ៊ៅ ហ៊ុំ ហ៊ំ ហ៊ាំ ហ៊ះ ។ ហ៊េះ ហ៊ាំះ
ហ៊ុះ ។

ការហាត់

ឲ្យមើលតា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

ង៉េះ ង៉ា ង៉ោ ង៉ៅ ង៉ុំ ។ ញ៉ា ញ៉េ ញ៉ែ ញ៉ៃ ។ ម៉ឺុ ម៉េឺុ ម៉ា ម៉ុំ ម៉ោះ ម៉ៅ ម៉ំ ម៉ៃ ។ យ៉ា យ៉ៅ យ៉ោ យ៉ុំ ។ រយ៉ាម៉ៃអាម៉ៅ ។ បៅញ៉ៀវជិះង៉ឺរ ។ តាម៉ឺុដើរតាម៉ៅ ។ ប៉ឺុអ ។ បាប៉ឺុ ៤ ប៉ំប៉ឺុ ។ ប៉ំប៉ា ។ អាប៉ុស៊ឺុសាប៊ូ ។ ផាហ៊ុំ ។ ទំហ៊ំ ។ ប៉ៅប៊ូហ៊ោអឺ ។ ហោប៉ៅខោ ។

ត = ta ក = Kho
ថ = tha ខ = Kho

សារឡើងវិញ

ក ខ គ ឃ ង ច ឆ ជ ឈ ញ ដ ឋ ឌ
ឍ ណ ត ថ ទ ធ ន ប ផ ព ភ ម យ រ
ល វ ស ហ ឡ ។

ង៉ ញ៉ ន៉ ប៉ យ៉ រ៉ ល៉ វ៉ ប៉ ប៊ ស៊ ហ៊ ។

ក ភ ត គ ។ ច ថ ប ម ហ ។ ជ ធ ដ
ឋ ធ ង ។ ឆ ន ។ ល ស ឈ ណ ។ ព ញ ។
ឃ យ ។ ទ ឡ ។ រ វ ។

អាអុំចាំអឺ ។ វិចិចៅកែគុំចៅភាំ ។ ចៅខុំនៅឃុំគគីរ ។ ចៅឆេងដើ ។ តាជាដែះសេះទៅណា ។ ដៃជីខាំដៃអាជូ ។ ចៅឈុំឈឺដៃ ។ តាឪះរុំរំណាំ ។ ជុំវីឆេះឆំ ។ ទទាទំ នៅលើឈើ ។ គោភរោទ៍ ។ ពពៃញឹយំ ។ តាពៅពុះឈើ ។ អាស៊ុំរុំជុំដៃឯង ។ ចេប៉ីសុំសារូ ។ ជីរនេះវិហាំធំ ។ ម៉ែ អាហ៏សុំអំពៅ ។ បេះរុំ ហ៊ីជីះសេះញ៉ ។ ប៉ីញៀវស៊ុំញ៉ាំទា ។ តាណៅបេះប៉ីរុំ ។ អាប៊ុំហៅអរ៉ាំទៅណា ។

មេរៀនទី ១៣

ឥ ឦ ឧ ឩ ឫ ឬ ឭ ឮ ឯ ឰ ឱ ឳ

អក្សរទាំងប៉ុន្មាននេះ គឺជាស្រៈសំស្រ្កឹត ឬបាលី ដូច្នេះគ្មានផ្សំនឹងសញ្ញាស្រៈឯទៀតទេ

ការហាត់

ឲ្យមើលជា ឬឲ្យសរសេរតាមសូត្រ

ឫស្សី

ឮឬទេ ។ ឯនេះ ។ ឯនោះ ។ មាចៅឪៈនៅឯណា ។ នៅឯនោះ ។ ឱអាឪហ៊អឺ ។

ចម្លង–អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរតួអក្សរខាងលើ

មេរៀនទី ១៤

ប្រកបពាក្យ

គ្រប់ព្យញ្ជនៈយកទៅដាក់មុខប្រកបធ្វើជាពាក្យបានទាំងអស់ ត្រូវសង្កត់សំដីលើព្យញ្ជនៈនោះ ។ ឧបមាដូចជា ក នឹង ក ជា កក ។ កា នឹង ក ជា កាក ។ ប នឹង ង ជា បង ។ ចា នឹង ត ជា ចាត ។ សុ នឹង ខ ជា សុខ ។ បិ នឹង ទ ជា បិទ ។ បឹ នឹង ង ជា បឹង ។ រៀ នឹង ន ជា រៀន ។ ដើ នឹង ម ជា ដើម ។ ល ។

ប្រកបពាក្យនឹង ក ឬ ខ គ ឃ

អក = អខ = អគ = អឃ

អក អាក អិក អុក អូក អួក អើក អៀក អេក អែក អោក ។

អ៊ក អ៊ាគ អ៊ិក អ៊ុក អ៊ូក អ៊ួក អ៊ើក អ៊ៀក អ៊េឃ អ៊ែក អ៊ោក ។

កក កាក បក សក ពិបាក ផឹក សុខ សូក សំណូក បើក បេក បែក ដែក បោក កែកពោក ។

រក យក មក នាគ ជីក ទូក ទឹក ទុក. ពួក មួក លើក លោក មេឃ មែក ជដែក រោគ ។

ឪពុកហៅសេកដេក ។ អាសុកផឹកទឹកកក ។ ទៅរកដែកយកមកនេះ ។ ម៉ែអាម៉ុកស៊ីបេក ។ ឪពុកវាវែកឪឡឹក ។ កុំយកសំណូកទៅសូកលោក ។ ទុកមួកលើតុ ។ ពពកនៅលើមេឃ ។ មែកឈើបោកលើទូក ។

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរពាក្យរាយខាងលើ

មេរៀនទី ១៥

ប្រកបពាក្យនឹង ប ឬ ជ

អប=អជ

អាប អិប អុប អូប អួប អើប អឿប

អេប អែប អោប ។

អ៊ាប អ៊ិប អ៊ុជ អ៊ូជ អ៊ួប អ៊ើប អ៊ឿប

អ៊េជ អ៊ែប អ៊ោប ។

កាប ដាប សាប អំណាប អុប សុប ហុប តិប ត្លប ដ្លប ខ្លប ហ្លប សើប បោប ហោប ។ ទំប លិប ពូជ ល្ហប ក្លប កំផ្លប មុជ ។

ខោដាប ។ ចៅអ៊ុបសើប ។ សុបទាំ ។ លិបទឹក ។ មុជទឹក ។ ខោចៅអ៊ូបដាប ។ តាត្លបហ្លបហៅអាកុប ។ ពូមៀបសើបអី ។ អាធុបគេបរ៉ះ ។ អាខ្លបទៅហៅអាល្ហប ។

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់ – ឡូសរសេរពាក្យភាយខាងលើ

មេរៀនទី ១៦

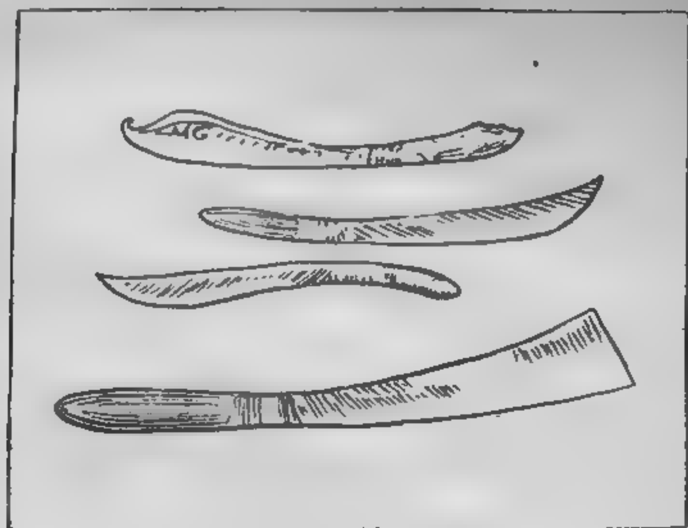
ប្រកបពាក្យនឹង ត ឬ ដ – ដ្ត – ថ – ទ – ធ – ឍ

អត = អដ = អដ្ត = អថ = អទ = អធ = អឍ

អត អាត អិទ អុត អូត អួត អើត អៀត អេត អែត អោត ។

អ៊ត អ៊ាត អ៊ិត អ៊ុត អ៊ូត អ៊ួត អ៊ើត អ៊ៀត អ៊េត អ៊ែត អ៊ោត ។

កាត សិត បិទ កាំបិត ផត = ផដ្ត ជុត អួត កើត កំណើត សំប៉ែត សៀត ជោត ឆោត ប៉ោត ។ ជិត គិត គំនិត ពុត ពួត ជួត យឺត ទៀត លោត ពោត ។

កាំបិត

បៅពុតអ៊ុតទោ ។ តាអ៊ិតជុតពោត ។ បៅកេតភ្លូតិអាកើត ។ តាអ៊ិតនៅជិតតាផេត ។ បៅម៉េតអ្លូតឋាវាលោតព្លូកៃ ។ អាធ្លូតវាធោតសុីពោតធៅ ។ អាសោកើតដំបៀនៅគ្លូបិ ។ កាំបិតនេះជុតទៅវាល្លូត ។

ចម្លង–អក្សរផ្ចង់

ឡៀសរសោរពាក្យរាយខាងលើ

មេរៀនទី ១៧

ប្រកបពាក្យនឹង ប ឬ ព ភ

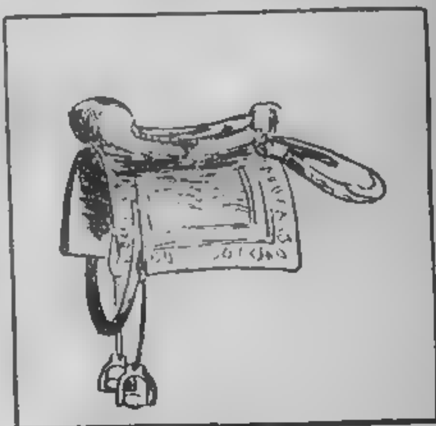
អប = អព = អភ

អប អាប អិប អុប អូប អួប អើប
អៀប អេព អែប អោប ។

អ៊ប អាំប អ៊ិប អ៊ុប អ៊ូប អ៊ួប អ៊ើប
អ៊ៀប អ៊េព អ៊ែប អ៊ោភ ។

ងប ងាប ចប ចាប ចិប ចុប ចួប ឆាប ហិប ហុប ហាប ហើប សែព បែប ជោប រសើប ថើប ។ ទ.ប ទៀប ទេព រាប រៀប លាប លាភ រូប រូប លេប រលើប ទើប លោភ ។

. ហិបនេះរលើប ។ ចៅអាំបរសើប ។ តាទេពជិះសេះឥតកែប ។ តាផែបដាំទៀបនៅដីទំនាប ។ អាអាំបឈឺដាប ។ តាជាបយកពោតបីហាបមក ។ គេសាបសំណាប ។ រូបនេះហៅថាកែបសេះ ។

កែបសេះ

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរពាក្យខាងលើ

មេរៀនទី ១៨

ប្រកបពាក្យនឹង ន ឬ ណ

អន = អណ

អន អាន អិន អុន អូន អួន អើន
អៀន អេន អែន អោន ។

អ៊ិន អ៊ាន អ៊ឹន អ៊ុណ អ៊ូន អ៊ួន អ៊ើន
អ៊ឿន អ៊ៀន អ៊េន អ៊ែន អ៊ោន ។

បាន ហាន កិន បិន កុន ភូន យួន បួន សេន សែន កៀន កើន តើន តឿន ។ មាន មៀន ទាន ទៀន រាន រៀន ទហ៊ាន មិនហ៊ាន មុន ជូន ពូន ពួន បំផ្លួន លឿន មែន មិនមែន អាភៀន ។ ទិន ។ ខាន ជីដូន ។

ញៀន បំពាន លាន សៀន លួន លុន ពុន ហ៊ុន គុណ ស៊ុន សួន ឈាន ដំហ៊ាន ។

រទេះឡានបិនកិនកូនយួន ។ អាអ៊ួនថា វាមានសេនបួនសែន ។ ចៅកែនថាមិនមែនទេ ។ តាទែនរកស៊ីដាំមៀន ។ កូននេះអៀនពួននៅកៀន ។ ទាហ៊ានម៉ែនមិនហ៊ានទៅមុនលោកទេ ។ តាប៉ិនញៀនអាភៀន ។ ពូគានសួនរូបកូនបិន ។ ជីដូនមានគុណ ។

ចម្លង—អក្សរផ្ចង់
ឲ្យសរសេរពាក្យរាយខាងលើ

មេរៀនទី ១៩

ប្រកបពាក្យនឹង ន នឹង ញ

អន អាន អិន អុន អូន.....អោន

អ៊ន អ៊ាន អ៊ិន អ៊ុន អ៊ូន.....អ៊ោន

អញ អាញ អិញ អុញ អេញ.អោញ

អ៊ញ អ៊ាញ អ៊ិញ អ៊ុញ អ៊ើញ.អ៊ោញ

កង បង ខាង ទឹង បឹង ឡើង បុង ដូង ៗ ទង លាង ពៀង រាង រៀង រឿង ពឿង រឹង ទទឹង ធុង លួង លេង លែង ជើង វែង យើង រោង ឯង ៗ

ចេញ ដេញ ទាញ ទិញ ទំនិញ រុញ ជួញ ជំនួញ ឃើញ ពេញ ៗ

· យើងទៅលេងបឹងកងកង ។ បងជួងទៅទិញទំនិញយកមកជួញ ៗ ជើងចៅអ៊ួញវែងជាងជើងចៅញ៉ុញ ។ តាផែងលេងនៅបុងរោង ។ ស្តោងឡើងបុងជួង ។ បងហ្វូងបង្ខរបង ៗ ពូឡុងដេញពាប៉ុ ។ តាម៉ូញផងទាញផង ។ បំណាងនេះតាម៉ោញផ្ញ ។ ចៅពេញឃើញអាលេញបេញទៅលេង ។

ចម្លង–អក្សរធ្ងន់

ឲ្យសរសេរពាក្យរាយខាងលើ

មេរៀនទី ២០

ប្រកបពាក្យនឹង ម យ រ

អម អាម អិម អុម អូម ....អោម

អ៊ម អ៊ាម អ៊ិម អ៊ុម អ៊ូម ....អ៊ោម

អយ អាយ អុយ អួយ ....អោយ

អ៊យ អ៊ាយ អ៊ុយ អ៊ួយ ....អ៊ោយ

អរ អារ អូរ អួរ អើរ ....អោរ

អ៊រ អ៊ារ អ៊ូរ អ៊ួរ អ៊ើរ ....អ៊ោរ

កម កំ សម សំ ចាម ចាំ សូម សើម ហើម ផើម ព្រៀម មៀម ឈាម យាម ទឹម ធឹម ញញឹម រួម មើម គោម រោម តោម ។ កាយ កៃ ចាយ ចៃ ឃាយ

តាមទម្លាប់សំដីអ្នកស្រុកប្រកបនឹង រ. ហាក់ដូចជាគ្មាន រ. ទេ ។

ហុយ ហើយ រួចហើយ កើយ សើយ យាយ និយាយ

លាយ រលាយ រុយ លុយ មួយរយ ជួយ

ភ្លួយ រលួយ ធួយ គឿយ ឿយ

ឱ្យ = ឲ្យ (ឱយ) ។ ការ ស្លួរ សួរ ជួរ

ដេរ ដែរ ដើរ ហួរ ហួរហែ សរសេរ

ជោរ ជួរ ជ្ជួរ យួរ យ្លួរ ។

ទីទុយ

សម

រុយពោមឈាម ។ បងជាមទិញគោមួយនឹម ។ ចៅឈិមសើចញញឹម ។ ពូទិមទិញជ្លួយមួយ ។ លោកភ្លួយមានចៀមមួយរយ ។ ចៅសិយស៊ីបាយរួចហើយ ។

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរពាក្យរាយខាងលើ

មេរៀនទី ២១

ប្រកបពាក្យនឹង ល រ ស

អល អាល អិល អុល អូល ..អោល ។

អ៊ល អ៊ាល អ៊ិល អ៊ុល អ៊ូល ..អ៊ោល ។

អរ អារ អិរ អូរ អេរ អែរ ......អៀរ ។

អ៊រ អ៊ារ អ៊ិរ អ៊េរ អ៊ែរ ......អ៊ៀរ ។

អស អាស អិស អុស អូស ...អោស ។

អ៊ស អ៊ាស អ៊ិស អ៊ុស អ៊ូស ...អ៊ោស ។

កាលណា អំបិល សិល បូល ផួល ដួល ដែល ហែលទឹក បោល ពោល មូល មួល រមួល កំសួល ធួល ឈឺមួល ទទួល មើល រាល រៀល យោល រំយោល ។ អារ ការ បារ បៅ សាហារ រដូវ មិនសួរ កែរ បែរ

ណារី ។ បាស ប៉ោស កោស ខុស បេស លួស ជំនួស លើស រើស ទោស រមាស ។

ចាស

គេជួលតាណារីរែកអំបិល ។ ពូម៉ិលចែវទូក ។ ដើមល្ហុកនេះ យោលទៅយោលមក ។ សេះតាព្រាបពាល់មិនសូវលឿនទេ ។ កាលពលាឯងទំនៀងទៅ ហែលទឹកជាមួយនឹងអញ ។ ចៅម៉ាញទទួលទោសជំនួស ចៅមាស ។

ចម្លង — អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរពាក្យខាងលើ

មេរៀនទី ២២

សង្កត់

សង្កត់គឺសញ្ញានេះ សម្រាប់ដាក់លើព្យញ្ជនៈប្រកប អាចឲ្យពាក្យដែលកើតដោយអក្សរសំងឺវែង បានទៅជាពាក្យសំងឺដាច់ខ្លី ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ កក ទៅជា កក់ ; កាក ទៅជា កាក់ ; បង ទៅជា បង់ ; ចាប ទៅជា ចាប់ ។ល។

អក់ អាក់ អង់ អាច់ អាញ់ អត់ អាត់ អន់ អាន់ អប់ អាប់ អល់ អាល់ អស់ អាស់ ។

អិក់ អិង់ អិច់ អិញ់ អិត់ អិន់ អិប់ អិល់ អិស់ ។

អឹក់ អឹត់ អឹន់ អឹប់ អឹល់ អឹស់ ។

កក់ សក់ កាក់ កង់ បង់ កត់ កាត់ ដាប់ សាប់ ចាញ់ បាញ់ កាន់ កប់ កាប់ កល់ សល់ ដាល់ ចាស់ ណាស់ ។

គក់ ជក់ គង់ ទង់ ទប់ លញ់ លត់ រត់ ទន់ ជន់ ឈប់ យប់ គល់ ទល់ យល់ ពស់ រស់ ។

. ឈាក់ ពាក់ រាក់ ឆាក់ — អ្នក មាត់ ជាត់ មាន់ ទាន់ ងាប់ ជាប់ ទាល់ ពាល់ គាស់ រាស់ រមាស់ ។

សំណាញ់

ឈើនេះបាក់ជាដប់កំណាត់ ។ តាផាត់ទៅបង់សំណាញ់ ជាមួយនឹងសំឡាញ់គាត់ ។ ពួរាត់ទៅទាក់មាន់ ។ ចៅរាល់ សរសេរភាន់ ។ រាល់ពេលព្វូហស់លើរនាស់ទៅរាស់ដី ។ គេសំគាល់ថាអ្នករណាធាត់ពេកធាប់ងាប់ ។ កូនយួនពីរនាក់ នេះកើតរមាស់ ។ មេផែនទីទៅរាស់ដីរបស់តាលន់ ។

ចម្លង — អក្សរផ្ចង់ — ឲ្យសរសេរពាក្យខាងលើ

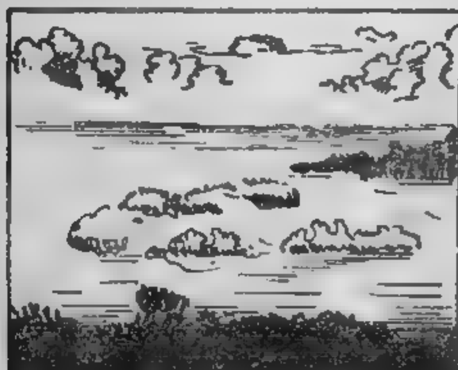
មេរៀនទី ២៣

តាមទម្លាប់ បើកាលណាមានពាក្យសំដីដែលត្រូវឲ្យសរសេរ អាំង គេប្រើយ៉ាំងនេះវិញគឺ អ៊ាំង ។

អាំង អ៊ាំង

អោះ អ៊ោះ

តាំង បាំង ចាំង សាំង បំបាំង ហាំង អាំង រមាំង វាំងនន ទាំងអស់ ទំពាំង ភាំង រគាំង រាំង រនាំង បាំង បំបាំង វាំង ។

កោះ

កោះ ពោះ បោះ បោះបង់ ដោះ ហោះ សោះ ។ ឈើញោះ លោះ ពីរោះ បំពោះ ទោះ នោះ ពស់វែក ។

· ចៅសាំងស៊ីសាច់គោអាំង ។ ម៉ែចៅកាំងទៅទិញទំពាំង ឯកោះរះ ។ យើគេវាយរគាំងហើយតើ ។ អាតាំងវ៉ាសៅបៅ ដោះម៉ែវ៉ា ។ បិនបាំងឈើពោះ ។ ពូដាំងបេះនិយាយពីរោះ ។ តាតោះបាំងតាំងយូទៅកោះ ។ ចាមឡោះមិនឃើអីសោះ ។ គេបោះរគាំងបួលទៅទីកំបាំង ។ តាផាំងបងវាំងឧបាំង ។

ចម្ងន់ - អក្សរផ្ចង់
ឡេសរសេរពាក្យវាយខាងលើ

សរុបនិទ្ទេស

ឲ្យមើលជា ប្តូរស្របសេរភាមជា

ផឹកទឹកកកមួយកែវ ។ ដេកយប់កុំដេកយូរ ។ យកម្ហូបមកនេះ ។ អ្នកទុកសំពត់នៅឯណា ។ យកអាវទៅឯនោះ ។ អស់បាយហើយឬនៅ ។ អស់ហើយ ។ នៅ មិនទាន់អស់ទេ ។ ដល់ម៉ោងហើយឬនៅ ។ ដល់ម៉ោងហើយ ។ ហួសម៉ោងហើយ ។ មិនទាន់ដល់ម៉ោងទេ ។ មើលឯនេះ ។ ឃើញឬទេ ។ មិនឃើញទេ ។ ឃើញហើយ ។ ឮឬទេ ។ យល់ហើយឬនៅ ។ មិនទាន់យល់ទេ ។ អ្នកយកកាំបិតនេះទៅឲ្យទាហានវ៉ែន ។ ឯងយកសៀវភៅនេះទៅជូនលោកភូឈ្មួយ ។ មានក្លូកញ្ចក់[illegible]ធ្លាក់ទៅកាត់សក់ ។ ដំរីសាហាវកុំដើរទៅជិតវា ។ ទាធំជាងមាន់ ។ អ្នកមកសាលារៀនឲ្យទាន់ពេលវេលា ។ ជីតាយើងនៅរស់ទេ ។ អ្នកគួរតែខំរៀនឲ្យមែនទែន ។ ចៅវីបេះផ្ការសមជាងចៅទុំ ។ នាយសំខំបំរើម៉ែវា ។ ចៅសុខបេះសំអាតខោអាវវា ។

ពាក្យសំដីប្រហែលគ្នា

កី កែ ។ កូរ កោរ គោ គូរ ។ ទុក ទូក ។ ពុក ពូក
ពួក ពក ។ លុក លួក លក លក់ ។ ហាយ បែ ផែ ។
ហាម ហាំ ។ បារ បៅ ។ ដារ ដៅ ។ ដាប ដាប់ ។
ដល់ ដាល់ ។ សង សង់ សាង ។ កង កង់ ។ បង
បង់ បាំង ។ បង បង់ បាំង ។ ទង ទង់ ទាំង ។ លង
លង់ ។ លេង លែង ។ រឹង រឹង រឿង រូង រោង រង ។
ជូរ ជួរ ជឿ ។ ធំ ធោម ធាំ ។ រុំ រោម រាំ ។
គុំ គំ ។ ទុំ ទំ ។ ឈាង ឈៀង ឈឿង ឈួង ។
ឈាន ឈៀន ឈឿន ឈាន់ ។ មាន មៀន មាន់ ។
ទាន ទៀន ទាន់ ។ រាន រៀន ។ រាង រៀង រាំង ។ ទាប
ទៀប ទាប់ ។ រាប រៀប រាប់ ។ រមាស រមាស់ ។
ឆាគ ឆាក់ ។ ទាល ទាល់ ។ បេស បេះ ។ កត់ កាត
កាត់ កំណត់ កំណាត់ ។

ពាក្យដាក់ជាក្រុមតាមខ្យល់សំដី

ខ្យល់ អ

អរ អក អម កម កក កករ កង ខម បង ដក ដង ឈប តប តម ចត បរ បង ប៉ង បបរ ផង ផត ឡ ឡក ឡត សក សង សម សរ ៗ

ខ្យល់ អ៊

គរ គង គម ងរ ជរ ឈរ ទរ ទត នគរ ពង ញក ពពក ពរ ភរ មរ មក មន យក រក រយ លង លលក រលក ៗ

ខ្យល់ អា

អាប អាប អារ រណារ អាហារ ការ កាប កាល កាស ខាង ខាន ចាន ចាប ដាន តាម ឯណា ជាន ជាយ ជាប ដាយ ឡាន សាប ហា ៗ

ខ្យល់ អា

គាប ងារ ងាយ ជាយ ជាង ជាល ឈាន ឈាម វិញ្ញាណ ទា ទាញ ទាន ទាប នាម ណាយ ជើងពាន ភាគ ភាព មាន យាន យាម រាន រាជ រាប លា លាន វា វាយ ហ៊ាន ។

ខ្យល់ អិ — ឥ

ឥត បំអិន កិន បិន តិប ជិត ប៉ិច ប៉ិន បិទ សិក សិន សិល ហិត ហិន ។

ខ្យល់ អិ

ជិត ជិះ ទិញ ទិប មិន ទំនិញ លិច លិប វិញ វិល ។

ខ្យល់ អី

កី ដី• បី ប៉ី សី សំដី សំឡី ជីវ ។

ខ្យល់ អី

ដី ដីក ជីវិត ញី ទី ពី ពីរ ពីសា មីង វីក លី លីង លីលា ពីរោះ ។

ខ្យល់ អឹ

ខឹង ដឹង តឹង បឹង បឹក ដឹក ផឹក សឹក ។

ខ្យល់ អឹ

មឹត ទឹក នឹក នឹង មឹន ពឹង រឹង ទទឹង ងងឹត ជរឹត ។

ខ្យល់ អឺ

បឺម ធឺង ណឺង តឺង បឺត មុឺន ហិត្ ឡឺត ។

ខ្យល់ អឺ

គឺ ឈឺ ឬ (រឺ) យឺត រឺត ។

ខ្យល់ អុ = ឧ

អុប ឧបាយ កុសល កុន ខុប បុង ផុង ឆុត ដុត តុ ប៊ុន ប៊ុយ ផុយ ផុត សុខ សុប ហុង ហុប ហុយ បំហុយ ។

ខ្យល់ អ៊ុ

គុក គុណ ជុក ទុក ទុក្ខ ទុង ទីទុយ នុយ ពុត ពុន មុខ មុជ មុន រុញ រុយ លុក លុយ លុន ។

ខ្យល់ អូ

អូរ អូស កូរ កូត កូន កូឡាប ខូង ខូប បូក បូល ឆូត ជីដូន ដូង ដូច ដូរ តូប បូក បូជា បូស សូម សូរ ហូត ហូប ហូរ ។

ខ្យល់ អ៊ូ

គូរ ងូត ជូត ជូន ជូរ ឈូក ឈូស ទទូរ ទទូច ទូក ទូល ទូ ធូប ធូលី ធូរ ពូក ពូជ ពូត ពូន ភូត មូរ មូល មូស យូរ រូង រូប លូ លូន ។

ខ្យល់ អួ

អួត អួន អួល កួប ខួរ ខួប ឆួល ដួន ដួល ដួស បួរ បួន បួស សួត សួរ ហួប ហួស ។

ខ្យល់ អ៊ួ

គួរ គួប ជួង ជួញ ជួត ជួប ជួន ជួល ជួរ ជួស ទួញ ទំនួញ ទួល ទទួល ធួន ពួន ពួរ ពួក ពួយ ជួយ មួក មួយ យួន រួប លួង លួច ។

ខ្សល់ អើ

អើត កើត ភើយ ឆើត តើ តើន ដើរ ដើម

ផើម បើ បើក ប៉ើង បំបើង ឡើង ឡើយ សើយ សើប

រសើប សរសើរ សើម ហើម ហើរ ហើយ ។

ខ្សល់ អឺ

ឃើញ ងើប ងើយ ឈើ ញើស ទើស ទើប

អំពើ មើល មើម យើង រើ រើស លើ លើក លើស ។

ខ្សល់ អៀ

អៀន កៀន កៀក ខៀវ បៀម ជៀន ឆៀង

ដៀល បៀ បៀក សៀត សៀម ហៀប ។

ខ្សល់ អៀ

ងៀង ងៀត ញៀន ទៀង ទៀត ទៀន ទៀប ពៀប

ពៀប ពៀរ មៀន មៀម រៀង រៀល លៀន លៀង

លៀស វៀច វៀន ។

ខ្យល់ អឿ

ខឿន ជឿ ជឿន តឿ តឿន នឿយ ជឿក រឿង រុងរឿង លឿង លឿន ។

ខ្យល់ អេ

កេរ កកេរ បេក បេស បេញ ជេញ ជេក ជេរ ឡេរ លេខ សរសេរ ។

ខ្យល់ អេ

គេ ជេរ ទេ នេន ទំនេរ ពេក ពេញ ពេប ពេល ភេ មេ លេខ លេង លេប លេប វេប វេញ វេទនា ។

ខ្យល់ អែ=ឯ

ឯ ឯង កែង កែវ ខែ ចែក បែរ ឆែក ដែក ដែល ដែរ តែ តែះ តែងតែ ថែ ថែម ណែនាំ ប្រែ បែក ប៉ែក បែង បែន បែប ផែន ម៉ែញ សែង សែន សែស ហែក ហែល ចំឡែក ។

ខ្យល់ អ៊ែ

គែ គែម ញែក ផ្ដែក ពែ ពពែ ពែង មែក ប៊ែឆ វ៉ែក ប៉ែង ល៉ែង ង៉ែង ហ៊ែក ។

ខ្យល់ អែ

អាឡៃ កៃ ខៃ បៃ ង៉ៃ សរសៃ ដំឡៃ សំបៃ ។

ខ្យល់អាយ (កុំច្រឡំនឹងខ្យល់អៃ)

ឯអាយ កាយ ចាយ ឆាយ ឃាយ ផាយ សាយ ។

ខ្យល់ អ៊ៃ

គៃ ទៃ ទីទៃ នៃ រពៃ ភៃ បំភៃ វៃ លៃ វ៉ៃ រវ៉ៃ ។

ខ្យល់ អោ ឱ=ឲ

ឱន ឱប កោរ កោប កោង កោត ខោ ចោត ចោល ចោរ ឆោត ជោត ជោក ជោយ តោង ចោក ឃោក ឃោល ប៉ោត ប៉ោង ឃោប ឃោស អំពោស សោ សោក សោយ ហោប ។

ខ្យល់ អ៊ោ

គោ គោម គោល ដោក ជោក ជោរ ជំនោរ ឈោង ទោង ទោស ធេងធោង នោម ពោរ ពោង យោង យោល រោង រោល រោយ រោម លោ លោក លោត លោភ លោម ។

ខ្យល់ អៅ

កៅអី ចៅ ឆៅ តៅ ប៉ៅ បំប៉ៅ ហៅ សំដៅ កំដៅ ដំបៅ ត្រចៅ ។

ខ្យល់ អាវ (កុំច្រឡំនឹងខ្យល់ អៅ)

អាវ កាវ ដាវ បាវ ផាវ សាហាវ ។

ខ្យល់ អ៊ៅ

អំពៅ យោរយៅ ទៅ នៅ ពៅ សំពៅ សៀវភៅ ជំរៅ លំនៅ ។

មេរៀនទី ២៤

ជើងព្យញ្ជនៈ

គ្រប់ព្យញ្ជនៈតែងតែមានជើងសំរាប់ផ្ញើពីក្រោមព្យញ្ជនៈឯទៀត បញ្ចូលសំដីគ្នាហាក់ដូចជាមានព្យញ្ជនៈតែមួយរូប ។ ដូច្នេះពួកផ្ញើជើងទាំងប៉ុន្មានក៏ត្រូវផ្សំនឹងស្រៈដូចព្យញ្ជនៈផងដែរ ។ ប៉ុន្តែត្រូវចាំថា មានព្យញ្ជនៈមួយពួក សំដីសំអោនបានទៅជាពីរយ៉ាង គឺពួក ង ញ ន ម យ រ ល វ ពួកនេះ បើយកទៅផ្ញើនឹងតួព្យញ្ជនៈណាមួយ សំដីក៏ដួលតាមព្យញ្ជនៈនោះ ឧបមាដូចជា ន ផ្ញើនឹង ខ បានទៅជា ខ្ន (នទៅជាន៏) ។ ក្រៅពីពួក ៨ តួនេះ ជាព្យញ្ជនៈសំដីរឹង ទោះយកទៅផ្ញើនឹងតួព្យញ្ជនៈណាក្តី វាទាញសំឡេងគេទៅតាមសភាពរបស់ខ្លួន ឧបមាដូចជា ប ផ្ញើនឹង ម នៅតែសំឡេង ប ដដែល (ម្ប) គ ផ្ញើនឹង ស នៅតែសំឡេង គ ដដែល (ស្គ) ។ ព្យញ្ជនៈខាងក្រោមនេះ ច្រើនតែយកជើងទៅផ្ញើនឹងព្យញ្ជនៈឯទៀត ។

ព្យញ្ជនៈសំដីដួលតាមព្យញ្ជនៈដែលវាទៅផ្ញើ គឺ ង ញ ន ម យ រ ល វ ។

ព្យញ្ជនៈសំដីរឹងទាញសំឡេងគេតាមសភាពរបស់ខ្លួនវិញ គឺ ក ច ដ ប ស ហ ក ដ ទ ព ។

ជើង ្រ

យើងតាំងដំបូងអំពីជើង ្រ ។ ក្នុងជើង ្រ នេះ គេច្រើនហៅថាគ្រវាត់ដែរ ។ ឲ្យចំណាំថាអក្សរ ប បើមានអក្សរឯទៀតមកផ្ញើផង ឲ្យលំ ប ទៅជា ប៉ ។

ក្រ ច្រ ត្រ ប្រ ស្រ ។ គ្រ ដ្រ ទ្រ ព្រ ម្រ ។

ក្រៅ ក្រោយ ក្រោម ក្របី អាក្រក់ ។ ច្រើន ច្រូត ។ ត្រី ត្រា ត្រើយ ត្រូវ ត្រឹមត្រូវ ។ ប្រើ ប្រែ ប្រុស ប្រក់ ប្រាក់ ប្រាប់ ។ ស្រា ស្រី ស្រវ ស្រុក ស្រាល ស្រួល ស្រែក ស្រែក ស្រោប ។ គ្រូ គ្រែ គ្រប គ្រប់ គ្រាប់ ។ ជ្រៅ ជ្រក ជ្រះ ជ្រុះ ជ្រូក ជ្រុង ។ ទ្រុង ទ្រនំ ទ្រនាប់ ទ្រេតទ្រោត ។ ព្រៃ ព្រែ ព្រើល ព្រាប កំព្រា ព្រានព្រៃ ព្រះ ព្រុះ ពីព្រោះ ។ ម្រះ ម្រោះ ម្រេប ម្រាម ។

ក្របីស៊ីស្រូវ ។ ស្រីស្រែកស្រែច្រូតស្រូវ ។ អ្នកនេះស្រវឹងស្រាដើរទ្រេតទ្រោត ។ ចៅក្រមនេះត្រឹមត្រូវទេ ។ ព្រានទៅ

បាញ់ជ្រុកព្រៃនៅក្រោមដើមជ្រៃ ។ តាព្រាបក្លូតទ្រូ ។ ស្រីនេះដងទឹកស្រោចដំណាំ ។ គេក្រាលពូកនៅលើគ្រែ ។

ជ្រៃ

ទឹករៀងត្រីស៊ីស្រមោច ទឹកហោចស្រមោចស៊ីត្រី ។ ទឹកត្រជាក់ត្រីកុំ ។ នៅលើទ្រាប់ហើយនឹងញញួរកុំយកម្រាមដៃទៅដាក់ ។

ឧម្ពង — អក្សរផ្ចង់

ចូរសរសេរត្រាក់ខាងលើ ហើយនឹងពាក្យរាយ ។

មេរៀនទី ២៥

ង្ង ញ្ញ ន្ន ម្ម យ្យ រ្រ ល្ល វ្វ ។

អ ក្ក ប្ប ដ្ដ ប្យ ស្ស ហ្ហ គ្គ ដ្ឋ ទ្ធ ព្ព ។

ក្អ ក្ង ក្ន ក្ម ក្ល ក្វ ក្ត ក្យ ក្ស ។

ខ្ញ ខ្ន ខ្ម ខ្ល ខ្វ ខ្យ ខ្ស ខ្ប ខ្ឋ ខ្ត ខ្ធ ខ្ព ។

គ្ន គ្ម គ្ល គ្វ ។ ឃ្ន ឃ្ម ឃ្ល ឃ្វ ។

ក្អម កែ្អក ក្ងាន ក្ងោក ក្នុង ក្មេង ក្លែងក្លាយ ក្ដារ ក្ដាន់ ក្ដៅ ។

ឲ្យចំណាំ ១ ១ — ព្យញ្ជនៈណា[illegible]ខ្យល់ ហ ហូលផង ដូចជា គ (ព្យញ្ជនៈសិថិល) នោះ [illegible]ប្រើក្នុងផ្ញើផើងទៅ មានខ្យល់ ហ បន្តិចហូលផង ([illegible]) ដូចជា គ្ន សំដីប្រែទៅជាប្រហែល ខ្ន ។

១ ២ — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ដូចជា ខ្សឹប ឆ្មើម ឆ្ងារ ឆ្ងាត ក្បាច់ ។ ល ។

ក្ដួប ក្ដាប់ ក្ដាត ក្បាល ក្បែរ ក្បាប់ ក្បោះក្បាយ ក្បាច់ក្បូរ ។

ខ្ញុំ ខ្ញី ខ្នង ខ្នុរ ខ្នើយ ខ្សែរ ខ្សៅ ខ្សោប ខ្វាប ខ្វា ខ្ជិន ខ្ទះ ខ្ទែក ខ្ទាត់ខ្ទែង ខ្យល់ ខ្យង ខ្យាប់ ខ្សីប ខ្សែ ខ្សៀយ ខ្ជើ ខ្មៅ ខ្មិល ខ្ញីញា ខ្ដត ខ្ជឹម ខ្ជុម ខ្ពស់ ខ្ពើម ។

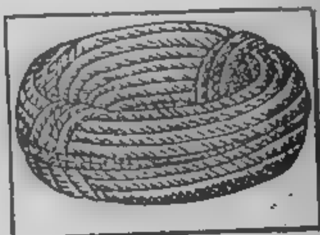
គ្នា ជាមួយគ្នា គ្នាន់គ្នេរ គ្នាន ។ ឃ្មុំ ខ្វាឃ្មុំ ឃ្មោះ ឃ្វាលគោ ឃ្វាត ។

ក្អេងក្អាង ។ ក្អាកក្អាយ ។ ខ្នះខ្នែង មាន់ខ្ដត ។ ខ្ញើញ៉ោន ។ ក្មេងខ្វាបខ្សោប ។ ខ្សែរខ្វះខ្វាបខ្សោបផាដ្ខា ។ កុំនិយាយក្អេះក្អាង ។ កុំបែរខ្នងឲ្យខ្ញុំ ។ ស្រីខ្សែរពាក់វារៅ ខ្សៅប្រិតស្រែវក្នុងស្រែ ។ ខ្វាឃ្មុំស៊ុតែទឹកឃ្មុំ ។ ខ្យល់បក់វល់ខ្ញុម មួយនៅក្បែរព្រាំង ។ ក្មេងនេះខ្មិលខ្ជួតណាក [illegible] រាណាស់ ។ ស្រុកខ្សែរក្ដៅជាងស្រុកបារាំង ។

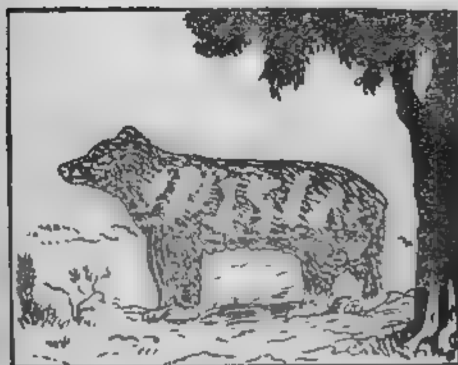
បម្ងន់ — អក្សរផ្ចង់
ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈ [illegible] ហើយនឹងពាក្យរាយ

ខ្ទួយ

ខ្សែពួរ

ខ្លាឃ្មុំ

ខ្លា

មេរៀនទី ២៦

ង្ង ញ្ញ ន្ន ម្ម យ្យ រ្រ ល្ល វ្វ ។

អ ក្ក ច្ច ដ្ដ ប្យ ស្យ ហ្ហ ក្ក ដ្ឋ ទ្ធ ព្ព ។

ឃ្យ ។ ឆ្អ ឆ្ក ឆ្ត ឆ្ង ឆ្ន ឆ្ម ឆ្ល ឆ្វ ឆ្ក ឆ្ព ។

ឆ្វ ។ ឈ្ង ឈ្ន ឈ្ម ឈ្ល ឈ្វ ។ ក្អ ក្ន

ក្ម ក្ល ក្វ ក្យ ។

ប្ស ប្ង ប្ន ថ្ម ថ្ល ថ្វ ថ្ក ថ្ព ។ ង្វ ។

ឃ្ង ឃ្ន ឃ្ម ឃ្ល ឃ្វ ឃ្យ ឃ្ក ។

ប្យាប់ ប្យាស់ ប្យង ប្យាំង ប្យូក·ប្យារ ។ ឆ្អឹង ឆ្អែត ឆ្កែ ឆ្កា ឆ្កោក ឆ្ងាញ់ ឆ្ងាយ ឆ្ងល់ ឆ្នេរ ឆ្នៃ ឆ្នោត ឆ្នាំ ឆ្នាំង ឆ្មា ឆ្មើង ឆ្លាត ឆ្លុះ ឆ្លេឆ្លា ឆ្វេង ឆ្គាំឆ្គង ឆ្ពោះទៅ ត្រីឆ្ដោ ។ ជ្វា ។ ឈ្នះ ឈ្នួល ឈ្មោះ ឈ្មោល ឈ្លួស ឈ្លោះគ្នា ឈ្វេងយល់ ។

ត្នោត ត្នាត ត្បាញ ត្បូង ត្អូញត្អែរ ។ ថ្ងៃ ថ្ងាស ថ្នាំ ថ្នល់ ថ្វាយ ថ្វីដៃ ថ្មី ថ្លា ថ្កុំថ្កើង ថ្គាម ។ ទ្វារ ។ ធ្ងន់ ធ្នាប់ ធ្មេញ ធ្លា ធ្លាយ ធ្លុះ ធ្វើ ធ្វេស ធ្យូង ។ ធ្នុង ធ្មប់ ធ្លាប់ ។

ឆ្កែឈ្មោលនេះដេញខាំឆ្មាញី ឆ្មារត់ឡើងដើមក្របឆ្មារ ។ អ្នកឡើងបានតែបេះ អ្នកប្រឡេះបានស៊ីផ្អែត ។ នៅស្រុកកំពង់-ឆ្នាំងគេធ្វើក្អមឆ្នាំង ។ ស្រីថ្វាពីរនាក់ឈ្លោះគ្នានៅទីធ្លា ។ ថ្ងៃនេះក្ដៅណាស់ ។ នៅស្រុកស្រែគេដាំដើមត្នោតច្រើន ។ ក្មេងនេះឆ្លាតណាស់ ។ ស្រីនេះស៊ីឈ្នួលត្បាញសំពត់ឲ្យគេ ។ គោឈ្មោលនេះឆ្លងថ្នល់ទៅខាងត្បូង ។ ស្រុកខ្មែរពីដើមថ្កុំថ្កើងណាស់ ។ ក្មេងនេះឈឺថ្ងាសផង ឈឺធ្មេញផង ហើយនឹងថ្គាមផង ។

ចម្លង – អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈខាងលើព្រមទាំងជើងផង ហើយនឹងពាក្យរាយ

មេរៀនទី ២៧

ន្វ ញ្ញ ន្ទ ម្ន យ្យ ្រ ល្ល វ្វ ។

អ ក្ក ច្ច ដ្ដ ឃ្ឃ ឈ្ឈ ហ្ហ ត្ត ដ្ឋ ទ្ធ ព្ព ។

ប្អ ប្ដ ប្ល ។ ផ្អ ផ្វ ផ្ញ ផ្ទ ផ្ល ផ្យ ផ្ដ

ឆ្ក ឆ្ក ឆ្ឃ ឆ្ធ ។ ព្ទ ព្ល ព្យ ។ ភ្វ ភ្ញ ភ្ទ ភ្ល

ភ្ឃ ។ ម្អ ម្ក ម្ខ ម្ច ម្ឈ ម្ទ ម្ល ម្យ ម្ធ ម្ឃ ម្ដ ម្ហ ។

ល្អ ល្ឃ ល្ហ ល្វ ល្ន ល្វ ។ ស្វ ស្ញ ស្ទ ស្ន

ស្ល ស្វ ស្អ ស្ក ស្ដ ស្ឃ ស្ត ស្ធ ស្ព ។ ហ្វ ។

ប្អូន ប្ដី ប្លន់ ប្លោក ប្លែក ។ ផ្អែម ផ្អើល ផ្ដេសផ្ដាស

ផ្ញើ ផ្ទិត់ ផ្ទិរ ផ្លែ ផ្លិត ផ្សារ ផ្សែង ផ្សេង ផ្កា ផ្គរ ផ្ទុះ

ផ្ទិះ ផ្ចិតផ្ចង់ ។ ព្ទង ព្យុះ ព្យួរ ព្លីការ ។ ភ្ញៀវ ភ្នំពេញ

ភ្នែក ភ្លើង ភ្លឺ ភ្នក់ ភ្ជួរ ។ ម្អម ម្ចាស់ ឪបម្ដេច ម្សៅ ម្នាស់ ម្នីម្នា ម្ជូ ម្លប់ ម្ទេស ម្ជុរ ដើមម្កាក់ ម្ចាង ម្ហូប ។ ល្មោភ ល្អ ល្បែង ល្មម ល្ង ល្វា ល្ហុង ។ ស្អែក ស្អប់ ស្អុយ ស្នាម ស្នប់ ស្នាប ស្ទូក ស្មា ស្មើ ស្លា ស្លាប់ ស្លាប ស្បៀម ស្វាត់ ស្វោរ ស្វា ស្វិត ស្ដាប់ ស្ដេច ស្ដើង ស្ដាំ ស្បែក ស្ករ ស្គរ ស្គម ស្ការ ស្បថ ។ ស្តែ ស្ទាក ស្វាប ស្ទុះ ស្វែ ស្រើ ស្ទង់ ស្ពាន ស្ពឹ ។ ចៅហ្វាយ ចាងហ្វាង ហ៊ឹកហ៊ឺន ហ្ង ។ អ៊ូ ។

ស្វានៅក្នុងព្រៃស៊ីតែស្លឹកឈើ ហើយនឹងផ្លែឈើ ។ ផ្ទះរបស់នេះមិនទាន់ក្រាលឬទេ ។ ផ្ទះខ្ញុំនៅក្បែរព្រៃ ។ នៅស្រុកខ្មែរគេធ្វើស្ករពីទឹកត្នោត ។ ជិះម៉ោងធ្វើការអោយស្គរ ។ ពេលភ្លៀងច្រើន តែងតែមានផ្គរ[illegible]ព្យុះផង ។ ពួងនេះដើរតាមផ្លូវហាលភ្លៀង ។ កុំយកជើងទៅជាន់ភ្នក់ភ្លើង ។ ក្បាលណាសរសេរ ត្រូវផ្ទៀងមើលឡើងវិញឲ្យប្រាស់ ។ ត្រូវរៀនមេរៀនឲ្យចាំស្ទាត់ ។ អ្នកនេះឈឺស្ពឹកស្មា ។

ប្រាប់ ។ ល្ងាចនេះ យើងទៅលេងល្បែងជាមួយនឹងគេ ។ មួលទុកឲ្យគង់ ប្រាក់ក្នុងថង់ទុកឲ្យជា ។ ថ្កាំឲ្យរកម្ចាស់ ។ បើគេនិយាយអ្វី ត្រូវស្តាប់ឲ្យច្បាស់ ។ កាលណាធ្លាក់ភ្លៀង អ្នកស្រែភ្ជួរដីដាំដំណាំ ។ ស្រីនេះថ្មីម្នាទៅផ្សារទិញស្ពៃ ម្នាស់ ម្ទេស មួមហើយនឹងម្សៅលាបមុខផង ។ ស្រីល្អប្រើនចាញ់ប្តី ។

ចម្លង–អក្សរផ្ចង់

ឲ្យសរសេរព្យញ្ជនៈខាងលើ ព្រមទាំងជើងវាង ហើយនឹងពាក្យភាយ

ផ្ទះ

ស្វា

ធ្វើស្រែ

សរុបនិទ្ទេស

មើលភ្លូ ឬសរសេរតាមស្ទូត្រ

ក្របីស៊ីស្រូវក្នុងស្រែ ។ ស្រីខ្មែរពាក់អាវខ្មៅច្រូតស្រូវហាលថ្ងៃក្តៅ ។ ខ្ញុំមានបងប្រុសម្នាក់ ហើយនឹងប្អូនស្រីពីរនាក់ ។ ចិនស៊ីសាច់ជ្រូកច្រើនណាស់ ។ ចៅក្រមនេះត្រឹមត្រូវទេ ។ ខ្មែរខ្លះខ្លាចខ្មោចជាងខ្លា ។ ថ្ងៃនេះខ្ញុំឈឺក្បាលណាស់ ហើយថែមទាំងមានរោគក្អកផង ។ ស្អែកខ្ញុំទៅលេងស្រុកស្រែ ហើយខានស្អែក ខ្ញុំត្រឡប់មកក្រុងភ្នំពេញវិញ ។ ល្ងាចនេះខ្ញុំស្រេកទឹកជាងឃ្លានបាយ ។ កូនល្អមិនធ្វើឲ្យឪពុកម្តាយព្រួយទេ ។ គ្រូពេទ្យរុំដៃឲ្យកូនក្មេងម្នាក់ ។ ត្រីឆ្តោប្រឹងហែលដេញត្រីក្រាញ់ ។ ផ្លែក្រវាញប្រើជាថ្នាំពូកែណាស់ ។ ក្អែកទឹកមុជចាប់ត្រីជាអាហារ ។ ឆ្កែឆ្កួតខាំក្មេងពីរនាក់ស្លាប់ ។ មិះ៧កេះផ្ទាំងបាយធ្លុះ ។ នៅស្រុកក្តៅគេពាក់អាវស្តើង ។ នៅប្រទេសរងាគេពាក់អាវសាក្លាតខ្មៅក្រាស់ ។ ខ្មែរស្លៀកសំពត់ចងក្បិន ។ ប្អូនចង់ស្តាប់ប្រៀន ។ ខ្ញុំចង់ចងក្បិនរត់ ។

មេរៀនទី ២៨

ពាក្យពីរព្យាង្គ

ដែលហៅថា ពាក្យពីរព្យាង្គ គឺពាក្យចេញជាសំដីពីរម៉ាត់ហើយរួមមកបានជារូបពាក្យតែមួយ ដូចជាពាក្យ *សាលា វេទនា អង្គរ អង្គុយ ៗ ល ៗ* ក្នុងភាសាខ្មែរមានពាក្យបែបយ៉ាងនេះច្រើនណាស់ ពាក្យខ្លះសរសេររៀងព្យាង្គ ដូចក្នុងពាក្យ *សាលា វេទនា ៗ* ពាក្យខ្លះសរសេរត្រួតព្យាង្គ ដូចក្នុងពាក្យ *អង្គរ អង្គុយ ៗ* ឯនឹងត្រួតព្យាង្គនេះ មានក្បួនបង្រួម ត្រូវ គឺត្រូវតាមវគ្គនៃព្យញ្ជនៈរៀងគ្នា គឺថាក្នុងមួយវគ្គ ៗ មានព្យញ្ជនៈ ៥ តួ ហើយបើព្យាង្គក្រោយតាំងផ្ដើមឡើងនឹងអក្សរក្នុងវគ្គ ត្រូវយកជើងអក្សរនេះផ្ញើត្រួតពីក្រោមព្យញ្ជនៈ ទី ៥ នៃវគ្គនោះឯង ឯសញ្ញាស្រៈ ដែលនៅពីលើ ឬពីមុខ ពីក្រោយតួព្យញ្ជនៈខាងលើ និងជើងព្យញ្ជនៈខាងក្រោម ។ មួយទៀត បើព្យាង្គក្រោយតាំងផ្ដើមនឹងអក្សរដែលប្រើបានជាសំឡេងពីរ គឺ ង *ញ* ន ម យ រ ល វ នោះសំឡេងវាតែងតែស្រួលតាមព្យញ្ជនៈជើងព្យាង្គមុខ ដូចមានក្នុងពាក្យ *សាលា* (មិនបាច់សំឡេង ល ទេ ព្រោះសំឡេងទៅតាម *ស* ស្រាប់ហើយ ។ *ចង្រៃ* ដូចសំឡេងតាម ច ស្រាប់ហើយ) លើកតែកាលណាព្យាង្គដើមតាំងផ្ដើមនឹងអក្សរ *អ* នោះសំឡេងនៅដូចដើម ដូចមានក្នុងពាក្យ *អន្ទ្រី អន្ទ្រង់ អន្ទ្រង អន្ទ្រក អង្រែត អវ៉ែន អង្រែន អវ៉ែក ៗ ល ៗ*

វគ្គ	ក	ខ	គ	ឃ	ង
	្ក	្ខ	្គ	្ឃ	

បើព្យាង្គ ង ក្រោយតាំងផ្ដើមនឹងអក្សរ ក ខ គ ឃ នោះ ត្រូវយកជើងអក្សរទាំងនេះ ដាក់ពីក្រោម ង ។

បង្កា បង្កួត បង្កុះ បង្កើះ បង្កាម បង្កួម កង្កេប បង្ខំ បង្ហួប បង្ហួត សង្ហេប ប៉ាយបង្គំ បង្គាប់ បង្គេល អង្គួយ បង្គុយ សង្ឃឹម ។

វគ្គ ច ឆ ជ ឈ ញ ។

> បើ [illegible] នៅពីមុខអក្សរ ច ឆ ជ ឈ នោះត្រូវយកជើងអក្សរទាំងនេះដាក់ពីក្រោម ញ ។

កញ្ចប់ បញ្ចុះ ចិញ្ចឹម ចិញ្ចើម ចិញ្ចាច បញ្ចូល បញ្ចុះ បញ្ចារ បញ្ចូប បញ្ចើ កញ្ចាំង កញ្ជ្រោង បញ្ឆោត បញ្ឆេះ បញ្ជាក់ ជញ្ជាំង ជញ្ជ្រៀង កញ្ជ្រោល បញ្ឈរ បញ្ឈប់ សញ្ឈើ បញ្ញើ ។

វគ្គ ដ ឋ ឌ ឍ ណ ។

> បើ [illegible] នៅពីមុខអក្សរ ដ ឋ ឌ ឍ (មាន ឌ ជាដើម) នោះត្រូវ យកជើង[illegible]ពីក្រោម ណ ។

. កណ្ដាល កណ្ដុរ អណ្ដាត អណ្ដូង អណ្ដើក អណ្ដែត រណ្ដៅ សណ្ដែកបណ្ដុះ ដណ្ដឹង បណ្ដាំ សណ្ដោង ។

វគ្គ ដ្ដ ឋ្ឋ ឌ្ឌ ឍ្ឍ ណ្ណ

> បើព្យញ្ជនៈក្រោយតាំងផ្ដើមដោយអក្សរ ដ្ដ ឋ្ឋ ឌ្ឌ ឍ្ឍ នោះ ត្រូវយកជើងអក្សរទាំងនេះដាក់ពីក្រោម ណ ។

ប៉ុន្តែ បន្តិចបន្តួច បន្ថែម បន្ថយ បន្ទើត កន្ទុយ កន្ទេល បន្ទាត់ បន្ទាប បន្ទាយ សន្ធឹង សន្ធាប់ ។

វគ្គ ប្ប ផ្ផ ព្ព ភ្ភ ម្ម

> បើព្យញ្ជនៈក្រោយតាំងផ្ដើមដោយអក្សរ ប ផ ព ភ នោះត្រូវយកជើងអក្សរទាំងនេះដាក់ពីក្រោម ម ។ តែបើដាក់ជើងអក្សរពីក្រោម ម មិនត្រូវដំលើព្យញ្ជនៈមុខទេ ពីព្រោះ ម ជាអំនួស ស្រាប់ហើយ ។

ដើម្បី សម្បើម=សំបើម ចម្បាំង=ចំបាំង ផ្ទះសម្បែង=ផ្ទះសំបែង ដម្បូល=ដំបូល អម្ពៅ=អំពៅ សម្ពត់=សំពត់

ជើង្គ ្យ ្រ ្ល ្វ ្ស ្ហ ្អ

ពួកនេះ ដាក់ពីក្រោមតួអក្សរពុំងវគ្គណាក៏បាន តាមសំដីខ្លួលទៅ ពុំខ្វែងរៀបរោ ច្រើនតែទៅនៅក្រោម ន ង ម ។

ចង្រៃ ជង្រុក បង្រៀន ពន្យល់ ទន្សាយ សន្សើម

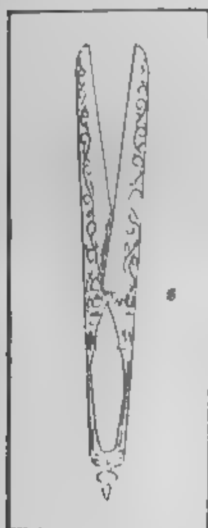
ទន្សាយ

សន្សឹម សន្សំ ទន្លាប់ បន្លា បន្លែ ពន្លឺ សម្លាប់ = សំឡាប់ ទម្លាប់ = ទំលាប់ កម្លោះ = កំឡោះ (ឡោះ?) សម្រាប់ = សំរាប់ សម្រេច = សំរេច កង្វេរ បង្វិល បង្ហាត់ បង្ហួរ បង្ហើញ ដង្ហែ បង្អង់ បង្អែម បង្អាប់ បង្អែក ។

ការហាត់

ឲ្យដាក់ឲ្យត្រឹមត្រូវតាមលំដាប់អស់ទាំងពាក្យខាងក្រោយនេះ ៖

បងកើត = បង្កើត	បងអោរ =	បងគោល =
បងទាំង =	កនបោរ =	បងគង =
បងកៀង =	សនសើម =	បងកួយ =
បញបេញ =	បនទុះ =	បងគី =
បងហើយ =	កណដៀវ =	បងគា =
ពនលក =	បងហាត់ = បង្ហាត់	បងគាប់ =
បនទប់ =	បងអើល =	បងគួរ =
កនលែង =	កនទ្បះ =	បងវៃ =
កណដាល =	កនទ្បាត =	ដងរុក =
កណដុរ =	កនទ្បើត =	ដណដឹង =
កណដាប =	កនទ្បង =	ដណដើម =
កណដឹង =	គនលង =	ទនលាប់ = ទន្លាប់
កណដៀវ =	គនលឹះ =	ទនលេ =

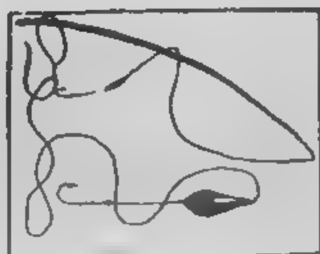
កន្ត្រៃ

កង្កែប

សង្កើច

សន្ទូច

មេរៀនទី ២៩

សញ្ញាផ្សេង ៗ សំរាប់ប្រើក្នុងពាក្យខ្លះ ហើយនឹងអក្សរៈខ្លះ លើសពីត្រូវប្រកប ៖

៨ សញ្ញានេះឈ្មោះ លេខប្រាំបី ឬ លេខអស្តា សម្រាប់ប្រើដាក់លើ ក ហើយនឹង ដ ជាបុរាណតក់ទី ដូចជាពាក្យថា ក៏បាន ក៏ទៅដែរ ដ៏ មានគុណ ដ៏ មានបុណ្យ ដ៏ ប្រសើរ ។ល។

៉ សញ្ញានេះឈ្មោះ បដិសេធ ឬ ទណ្ឌឃាដ សម្រាប់ដាក់លើព្យញ្ជនៈណា ដែលលើសពីត្រូវប្រកបពាក្យ ដើម្បីកុំឲ្យចេញសំដីបាន គឺបដិសេធចោល ។ ឯពាក្យដែលមានបែបនេះ ច្រើនតែកំណើតពីបាលី ឬសំស្ក្រឹតឬពីភាសាដទៃ ដូចជាពាក្យ ប្រយោជន៍ ភាជន៍ យោជន៍ ខួបបន្ទ័ ។ល។

ៗ សញ្ញានេះឈ្មោះ *លេខទោ* គឺលេខពីរក្លាយសម្រាប់ផ្ទួនពាក្យ ដូចក្នុងពាក្យ តូចៗ បន្តិចៗ តិចៗ ម្តងៗ ។ល។

៉ សញ្ញានេះឈ្មោះ *របាទ* គឺអក្សរ រ ក្លាយសម្រាប់ដាក់លើពាក្យខ្លះ កំណើតពីសំស្ក្រឹត ដើម្បីឲ្យញ័រអណ្តាត ហើយត្រូវចំណាំថា បើមានពាក្យណាសរសេរបែបនេះ អក្សរប្រកបខាងក្រោយ ស្ទើរតែបេញសំដីមិនរួច ដូចក្នុងពាក្យ ពណ៌ ទិសបូព៌ បរិបូណ៌ ។ល។

៌ សញ្ញានេះឈ្មោះ *សំយោគសញ្ញា* សម្រាប់ប្រើនឹងពាក្យមកពីបាលី ហើយនឹងពាក្យខ្លះដែលត្រូវសរសេរមាន "ទាញយារ" នឹងសង្កត់ផង ដូចក្នុងពាក្យ វិន័យ ជ័យ ភ័យ សម័យ វិនិច្ឆ័យ ឆ្ង័ល (ឆ្ងាល់) ញ័រ (ញ៉ារ) ជ័រ (ជ៉ារ) ទំព័រ (ទំព៉ារ) ។ល។

ះ សញ្ញានេះឈ្មោះ វិសជ៌នី ឬ រះមុខ (បានឃើញ
រួចហើយ) សម្រាប់ប្រើដាក់មុខជិតួសខ្យល់ ហ សំដីដាច់
រួចក្នុងពាក្យ នេះ នោះ សេះ រទេះ សង្គ្រោះ បំពោះ ។ ល ។

មួយទៀត មានពាក្យជាច្រើនយកអក្សរលើសពីអក្សរ
ត្រវប្រកប ហើយប្រើតែជើងនៅក្រោមតួប្រកប ប៉ុន្តែមិនជាផិត
ប្រយោជន៍ទេ នាំឲ្យសំដីដាច់ដែរ តែក្នុងការមើល ត្រវប្រកប
តែនឹងតួព្យញ្ជនៈលើក៏បានហើយ ។ ឯពាក្យសរសេរបែបនេះ
ច្រើនតែកំណើតពីបាលី ឬសំស្រ្កឹត ឬពីភាសាដទៃ ឧបមាដូច
ជាពាក្យ (ចិត្ត) ចៃចេត្រ ខេត្ត ប្រៃសុក្រ មនុស្ស សិស្ស
ពេទ្យ រាស្ត្រ បុណ្យ ភូមិសាស្ត្រ វត្ត (វាត់) អារក្ស (អារាក់)
យក្ស (យាក់) ព្រះភក្ត្រ ទ្រព្យ (ទ្រាព់) សម្បត្តិ (សម្បាត់)
បញ្ញត្តិ (បញ្ញាត់) ។ល។

———•———

១.– ខ្ញុំទៅសាលារៀន

ខ្ញុំអាយុប្រាំពីរឆ្នាំ ខ្ញុំធំហើយ ខ្ញុំមិនលេងឥតគំនិតដូចកាលខ្ញុំនៅពីតូចទៀតឡើយ ។ ខ្ញុំទៅសាលារៀន ខ្ញុំរៀនមើល រៀនសរសេរ រៀនរាប់លេខ រៀនគូរហើយនឹងរៀនបំណេះឯទៀតៗដ៏ច្រើនផង ។ ខ្ញុំខំរៀនឲ្យបានចេះឆាប់ ឲ្យបានអក្សរល្អ ហើយនឹងនិយាយត្រឹមត្រូវផង ឲ្យគ្រូខ្ញុំនិងឪពុកម្ដាយខ្ញុំសប្បាយចិត្ត ។

— • —

ពាក្យពន្យល់ៈ *គំនិត = គិតគូរល្អអាក្រក់ខុសត្រូវ ។ បំណេះ = ការដែលរៀនឲ្យចេះដឹង ។*

ពាក្យសួរៈ *អ្នកអាយុប៉ុន្មាន? ។ អ្នកមករៀនប៉ុន្មានឆ្នាំហើយ? ។ អ្នករៀនអ្វីខ្លះ? ។ អ្នករៀនយ៉ាងដូចម្ដេច? ។*

អក្សរផ្ចង់ៈ *វាខំរៀន វាសរសេរអក្សរល្អ ។*

៦.– រៀនមើលសៀវភៅ

livre

គ្រូបង្គាប់ ឱ្យមើលសៀវភៅ ។ ឱ្យក្រោកឡើងកាន់សៀវភៅនៅដៃទាំងសងខាង ដាក់បំងាយល្មមនឹងភ្នែកមើល ប៉ុន្តែមិនឱ្យបាំងមុខវាទេ ។ ឱ្យឈរត្រង់ខ្លួនមិនងើកងោកក្បាល ។ វាមើលសៀវភៅ វាមើលរួយ ៗ ឲ្យច្បាស់ ៗ មួយម៉ាត់ ៗ ។ យើងនៅស្ងៀមស្តាប់វាមើល ហើយយើងយល់សេចក្តីដែលវាមើលនោះ ។ លុះមើលចប់ហើយ គ្រូប្រាប់ឱ្យឱ្យអង្គុយទៅវិញ ។

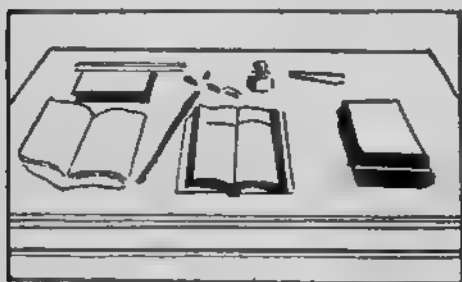
ពាក្យពន្យល់: សងខាង = ទាំងពីរខាង គឺខាងស្តាំខាងឆ្វេង ។

ងើកងោក = គឺងាកចុះងាកឡើង ទៅខាងនេះម្តង ទៅខាងនោះម្តង ។

អក្សរឡើង: ត្រូវមើលមួយៗ ឲ្យច្បាស់ៗ ។

៣.– ប្រដាប់ប្រដារបស់កូនសិស្ស

កូនសិស្សរៀនមើលទន្ទេញក្នុងសៀវភៅមើល រៀនសរសេរក្នុងសៀវភៅសរសេរ ។ ត្រូវមានដងប៉ាកកា ស្លាបប៉ាកកា ទឹកខ្មៅ ។ ដើម្បីនឹងគូសបន្ទាត់ ឬគូរគំនូរលើក្រដាស ត្រូវមានបន្ទាត់ហើយនឹងខ្មៅដៃ ។ ត្រូវមានក្រដាសផ្តិតមួយ សម្រាប់ផ្តិតអក្សរ ឲ្យស្ងួតឆាប់ ។ ត្រូវមានជ័រលុបមួយសម្រាប់លុបអក្សរ ដែលសរសេរខុស ។ ត្រូវមានដីសសម្រាប់សរសេរលើក្តារខៀន ហើយនឹងក្តារថ្មសម្រាប់គិតលេខ ។

ក្មេងដែលមករៀនឯសាលា ត្រូវមានរបស់ទាំងអស់នេះ ត្រូវរក្សាទុកឲ្យគង់កុំឲ្យបាត់ កុំឲ្យឪពុកម្តាយបាយប្រាក់វិញទៀត ។

ពាក្យពន្យល់ : ក្រដាសផ្ចិត = ក្រដាសក្រាស់ជាងក្រដាសសរសេរ ហើយស្រូបទឹកខ្មៅ ។ ជ័រលុប = របស់ធ្វើពីជ័រ សម្រាប់លុបអក្សរខុស ។

ពាក្យសួរ : អ្វីខ្លះដែលជាប្រដាប់ប្រដារបស់កូនសិស្ស ។ សៀវភៅសរសេរ សៀវភៅមើល បន្ទាត់ ខ្មៅដៃ ក្ដារឆ្នួនសម្រាប់ធ្វើអ្វី ? ត្រូវរក្សារបស់នោះឲ្យគង់ឬទេ ? ហេតុអ្វី ? ។

អក្សរផ្ចង់ : កូនសិស្សល្អថែរក្សារបស់ឲ្យគង់ ។

៤– សាលារៀននៅភូមិខ្ញុំ

សាលារៀននៅភូមិខ្ញុំមានកន្លែងរៀនបី ។ ក្នុងកន្លែងរៀនមួយៗ មានគ្រូម្នាក់ និងសិស្សច្រើន ។ ថ្នាក់កុមារដ្ឋានដែលខ្ញុំរៀននៅខាងស្ដាំជិតទ្វារដែលចូលទៅ ។

សាលារៀននោះសង់នៅទីដីមួយធំ ។ នៅមុខសាលារៀន មានដើមឈើជាលំអ ហើយនឹងសួនផ្កាមួយ ។ នៅខាងក្រោយ មានទីធ្លាធំមួយ ដែលយើងរៀនវិជ្ជាហាត់ប្រាណ ហើយនឹងលេងក្នុងវេលាឈប់សំរាករៀន ។

ពាក្យពន្យល់ : កុមារដ្ឋាន= ថ្នាក់ក្មេងតូចៗ ដែលទើបនឹងចូលរៀន ។ ឈើជាលំអ= ឈើសម្រាប់ឲ្យល្អមើល ។

ពាក្យសួរ : សាលារៀននៅភូមិអ្នក មានកន្លែងរៀនប៉ុន្មាន? អ្នករៀននៅថ្នាក់ណា? មានអ្វីនៅជុំវិញសាលាអ្នក? ។

អក្សរផ្ចង់ : ក្នុងកន្លែងរៀនមួយ ៗ មានគ្រូម្នាក់ នឹងសិស្សច្រើន ។

៤_ កូនសិស្សល្អ

កែវឧស្សាហ៍រៀនណាស់ វាចាំមេរៀនវាទាំងអស់ ហើយវាធ្វើកិច្ចការវាល្អផង នៅក្នុងកន្លែងរៀន វាប្រុងប្រយ័ត្ន ហើយមានកិរិយាសុភាពល្អផង ។ វាចេះគួរសមនឹងគ្រូ ចិត្តល្អនឹងក្មេងដទៃ ហើយស្លូតត្រង់ ចិត្តធ្ងន់ ក្រខឹងផង ។ គេស្រឡាញ់វាទាំងអស់គ្នា ។ កែវជាកូនសិស្សល្អ ខ្ញុំខំយកដំរាប់វា ។

<u>ពាក្យពន្យល់</u> : <u>មេរៀន</u> = គឺការដែលគ្រូដាក់ឲ្យរៀន ។ <u>កិច្ចការ</u> = រឿងរ៉ាវដែលគ្រូដាក់ឲ្យធ្វើ ។ <u>សុភាព</u> = ស្លូតបូត (ក្មេងនេះសុភាព គឺក្មេងមិនកាចឫកពាស្លូត) ។ <u>ដទៃ</u> = គឺអ្នកទាំងពួង ។ <u>ដំរាប់</u> = ធ្វើតាម ធ្វើឲ្យដូច ធ្វើត្រាប់ ។

ពាក្យសួរ: សួនជាក្មេងដូចម្តេច? ។ វារៀនដូចម្តេច? ។ ហេតុអ្វីបានជាគេស្រឡាញ់វា? ។ អ្នកចង់ធ្វើដូចវាឬទេ? ។

អក្សរផ្ចង់: ត្រូវខំស្វាហាប់រៀន ហើយប្រព្រឹត្ត កិរិយាសុភាព ។

៦ – កូនសិស្សអាក្រក់

សួនមកសាលារៀនរាល់ថ្ងៃ ប៉ុន្តែវាគិតតែលេងជាងរៀន វាខ្ជិលណាស់ វាមិនប្រយ័ត្នក្នុងការរៀនសូត្រទេ កិរិយាវា

មិនសុភាពទេ មិនចេះគួរសម ហើយមិនស្អាតផង ។ ហេតុដូច្នេះ គ្រូស្ដីបន្ទោសវាជារឿយៗ ។ មួយទៀត សួនចិត្តអាក្រក់កាចព្រហើន ចិត្តស្រាលហើយឆាប់ខឹងផង ។ យើងរាល់គ្នាដែលនៅរៀនជាមួយមិនចូលចិត្តនឹងវាទេ ។

ពាក្យពន្យល់ៈ និកតែលេង = គឺនឹកតែចង់លេង នឹកតែល្បែង ។

ស្តីបន្ទោស = គឺនិយាយគំហែង ថានឹងធ្វើទោស ។

អក្សរផ្ចង់ៈ មនុស្សខ្ជិលចាំតែរងទុក្ខវេទនា ។

៧._ កិច្ចដែលត្រូវប្រណិប័តន៍គ្រូ

នៅសាលាខ្ញុំស្តាប់គ្រូនិយាយ ខ្ញុំធ្វើការដែលលោកបង្គាប់ឲ្យខ្ញុំធ្វើ ខ្ញុំស្តាប់បង្គាប់លោក ខ្ញុំសំពះគ្រូវេលាដែលខ្ញុំចូលទៅក្នុងកន្លែងរៀន ហើយនឹងវេលាមុនដែលខ្ញុំត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។ ខ្ញុំសំពះគោរពប្រណិប័តន៍លោកទៀត វេលាដែលជួបប្រទះនឹងលោកនៅផ្លូវ ឬនៅទីកន្លែងណាមួយ ។

ខ្ញុំស្រឡាញ់ ហើយកោតខ្លាចគ្រូខ្ញុំ ដូចជាខ្ញុំស្រឡាញ់ហើយកោតខ្លាចឪពុកម្តាយខ្ញុំដែរ ។

ពាក្យពន្យល់ : គោរពប្រណិប័តន៍ = គឺសំពះដោយគោរពខ្លាច ។ ប្រតិបត្តិ ឬ បដិបត្តិ = គឺធ្វើតាម ។

រៀនពាក្យ : ស្តាប់គ្រូនិយាយ ។ ធ្វើតាមបង្គាប់ ។ ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។

អក្សរផ្ចង់ : យើងត្រូវស្រឡាញ់ហើយគោរពខ្លាចគ្រូយើង ។

---

៨ - ខ្លួនមនុស្ស

ខ្លួនមនុស្សមានបីបំណែក គឺក្បាលមួយ ដងខ្លួនមួយ ហើយនឹងដៃជើង ។ នៅលើក្បាលមានសក់ ហើយនៅខាងមុខ មានមុខ ។ កបន្តក្បាលជាប់នឹងដងខ្លួន ។ ដងខ្លួនមានទ្រូងនៅខាងមុខហើយខាងលើ មានពោះនៅខាងក្រោម មានខ្នងនៅខាងក្រោយ ។ ដៃជើងជាប់ទៅនឹងដងខ្លួន ។

ដៃមួយ ៗ មានដើមដៃ កំភួនដៃ ហើយនិងតួដៃ ។ តួដៃមាន ម្រាមប្រាំ ។ ជើងមួយ ៗ មានភ្លៅ ស្មងជើង ហើយនិងតួជើង ។ ដៃសំរាប់ចាប់កាន់យករបស់ទាំងឡាយ ជើងសំរាប់ដើរ ។ នៅក្នុងខ្លួន មានសាច់ ឈាម សរសៃ ហើយនិងឆ្អឹង ។

មនុស្សមានត្រចៀក ភ្នែក ច្រមុះ ហើយនិងមាត់ ។ ត្រចៀកសំរាប់ឮ ភ្នែកសំរាប់មើលឃើញ ច្រមុះសំរាប់ហិតក្លិន មាត់សំរាប់ភ្លក់រសជាតិអាហារ ។

ពាក្យពន្យល់ : ចំណែក = របស់ដែលគេចែកជាច្រើនភាគ ១ ភាគ ៗ ហៅថា ១ចំណែក ។ ភ្លក់ = គឺស៊ីបន្តិចឲ្យគ្រាន់តែដឹងរសជាតិ ។

ពាក្យសួរ : ខ្លួនមនុស្សមានប៉ុន្មានចំណែក? ដងខ្លួនខាងមុខហៅអ្វី? ។

អក្សរផ្ចង់ : ត្រចៀកសំរាប់ឮ ភ្នែកសំរាប់ឃើញ ។

៩.– ត្រូវសំអាតខ្លួនជាដរាប

ការសំអាតខ្លួន នាំឲ្យបានសេចក្ដីសុខសប្បាយ ត្រូវងូតទឹក ដុសលាងខ្លួនប្រាណឲ្យស្អាតជាដរាប ។ ត្រូវងូតទឹកស្អាតហើយដុសសាប៊ូផង ។ សេចក្ដីស្មោកគ្រោក បណ្ដាលឲ្យមានរោគ ។ ត្រូវចៀសវាងកុំប្រើសម្លៀកបំពាក់ក្រខ្វក់ ហើយកុំបរិភោគបំណាំអាហារណាដែលមិនស្អាត ។ ដៃត្រូវលាងរឿយ ៗ មុនបរិភោគបាយ ក្រោយបរិភោគ និងក្រោយចាប់កាន់អ៊ីវ៉ាន់ណាដែលមិនស្អាត ។ កុំយកម្រាមដៃប្រឡាក់ប្រឡូសទៅជូតទៅពាល់ភ្នែក វានឹងបណ្ដាលឲ្យឈឺភ្នែក ហើយឲ្យទៅជាខ្វាក់ផងក៏មានដែរ ។

<u>ពាក្យពន្យល់</u> : <u>ប្រាណ</u> = គឺខ្លួន ។ <u>បណ្ដាលឲ្យ</u> = គឺនាំឲ្យ ។ <u>រោគ</u> = គឺជម្ងឺ ។ <u>បរិភោគ</u> = គឺស៊ី ។

ពាក្យសួរ ៖ យើងត្រូវផឹកទឹកបែបយ៉ាងដូចម្ដេច ដើម្បីឲ្យបានស្អាតខ្លួន? ។ ពីព្រោះអ្វី បានជាយើងត្រូវលាងដៃ មុនបរិភោគបាយ? ។ ពីព្រោះអ្វី បានជាយើងមិនត្រូវយកម្រាមដៃទៅជូតភ្នែក? ។

អក្សរផ្ចង់ ៖ យើងត្រូវផឹកតែទឹកស្អាតហើយដុសសាប៊ូផង ។

១០- ត្រូវប្រយ័ត្ននឹងរោគ

ត្រូវកុំឲ្យមនុស្សកើតកមរមាស់នៅជិត ពីព្រោះរោគនេះជាជម្ងឺឆ្លង ។ មានជម្ងឺឆ្លងច្រើនទៀត គឺជម្ងឺអាសន្នរោគ-អុត-មួល-របេង ។ គ្រុនចាញ់ឆ្លងតាមមូសខាំ ។ កាលណាមានជម្ងឺឈឺនៅស្រាល ត្រូវប្រាប់ទៅឲ្យគ្រូពេទ្យមើល ត្រូវចាក់ថ្នាំ ផឹកថ្នាំ លេបថ្នាំ កុំទុកយូរ ខ្លាចក្រែងវាទៅជាធ្ងន់ ។ បើកាលណា មានរបួសកាំបិតមុត ឬឈើមុត ត្រូវលាងនឹងទឹកស្អាត

លាបថ្នាំហើយរុំនឹងសំឡីឲ្យជិត ។ រោគក្អកផ្ដាសាយ ឈឺទ្រូង កើតមកអំពីត្រជាក់សើម ។ បើកាលណាមានជម្ងឺឈឺ ត្រូវមើលខ្លួនឲ្យជា ។

នៅវេលាស្រុកកើតជម្ងឺ ត្រូវប្រយ័ត្នកុំបរិភោគចំណីផ្ដេសផ្ដាស ត្រូវផឹកតែទឹកដាំពុះ ត្រូវបោសសំអាតផ្ទះសម្បែង សំរាមត្រូវចាក់ចោលឲ្យឆ្ងាយពីផ្ទះ ហើយដុតភ្លើង ត្រូវចាក់ថ្នាំ ត្រូវដោះអុត ។ ហាមផ្ដាច់មិនឲ្យបរិភោគបន្លែស្រស់ ហើយនឹងផ្លែឈើខ្ចី ។

ពាក្យពន្យល់ ៖ ជម្ងឺកាសន្ទះរោគ = គឺជម្ងឺចាប់ឈឺម្ដង ១ ច្រើននាក់ ហើយស្លាប់ឆាប់ណាស់ ដូចជាជម្ងឺប៉ះគ្នុត ជម្ងឺប៉េស្ដ ។ រាតត្បាត = គឺជម្ងឺគ្នុតរីករាលហើយមានគ្នាក់ឈាមផង ។ បោស = គឺដំបៅដោយកាំបិតមុតឬឈើមុត ។

ពាក្យសួរ: *មានជម្ងឺអ្វីខ្លះ ដែលជាជម្ងឺឆ្លង? ។ កាលណាយើងឈឺ យើងត្រូវធ្វើដូចម្ដេច? វេលាស្រុកកើតជម្ងឺ យើងត្រូវប្រយ័ត្នដូចម្ដេចខ្លះ? ។*

អក្សរផ្ចង់– *យើងមិនត្រូវបរិភោគផ្លែឈើខ្ចីទេ។*

១១.– ក្រុមញាតិចៅកេត

ក្នុងគ្រួចៅកេត មានមនុស្សច្រើននាក់គឺ ឪពុកម្ដាយវា បងប្រុសវាពីរនាក់ ប្អូនស្រីវាម្នាក់ ហើយនឹងវា ។ ម្ដាយវាក្មេងជាងឪពុកវាបីឆ្នាំ ។ ប្អូនស្រីវាអាយុតិចជាងវាពីរឆ្នាំ ។ ចៅកេតមានបងប្អូនច្រើនទៀត កូនរបស់មានឹងម្ដាយមីងវា ត្រូវជាបងប្អូនជីដូនមួយវា ។

បងប្អូនជីដូនមួយប្រុសវាម្នាក់នៅលីវ គាត់ទើបនឹងដណ្ដឹងប្រពន្ធបានកូនក្រមុំម្នាក់ ហើយជិតរៀបការហើយ ។ ជីតាខាងឪពុកចៅកេតស្លាប់តាំងពីយូរហើយ ជីដូនវានៅមានអាយ

ចាស់ជរាណាស់ហើយ ។ ឯជីដូនជីតាខាងម្ដាយវិញ នៅរស់ទាំងអស់ ជួនណា គាត់នៅជាមួយនឹងកូនប្រុសស្រីគាត់ ជួនកាល គាត់នៅជាមួយនឹងចៅប្រុសគាត់ម្នាក់ ដែលទើបនឹងមានប្រពន្ធ ។

ពាក្យពន្យល់ – ក្រុម = គឺពួក ។ ញាតិ = គឺបងប្អូនជិតឆ្ងាយគ្រប់ទាំងអស់ គេតែងហៅថា ញាតិសន្ដាន ផៅសន្ដាន ដែរ ។ គ្រួ = គឺមួយក្រុមមានតែឪពុកម្ដាយ ហើយនិងកូន ។ លីវ = គឺមិនទាន់មានប្រពន្ធបើជាប្រុស ឬមិនទាន់មានប្ដីបើជាស្រី ។ មេម៉ាយ = គឺស្រីប្ដីស្លាប់ឬលែងគ្នា ។ ជរា = (ជាពាក្យស្ទួនលើពាក្យ ចាស់) គឺបានសេចក្ដីចាស់ ។ កូនប្រសា = គឺកូនគេឯទៀតដែលយកកូនខ្លួនធ្វើជាប្រពន្ធ ឬធ្វើជាប្ដី ។

អក្សរផ្ចង់ – ខ្ញុំស្រឡាញ់ ហើយគោរពខ្លាច ឪពុកម្ដាយខ្ញុំណាស់ ។

១៦. – បងប្អូនចៅកេត

ឪពុកចៅកេតត្រូវចិញ្ចឹមក្មួយស្រីកំព្រាម្នាក់ទៀតផង ក្មួយ
នេះមិនទាន់មានប្ដីទេ ។ ប្អូនប្រុសម្ដាយចៅកេតម្នាក់ក៏មិនទាន់
មានប្រពន្ធដែរ គាត់នៅកម្លោះហើយគាត់នៅផ្ទះមួយម្នាក់ឯង ។
បងថ្លៃឪពុកចៅកេតម្នាក់ ប្រពន្ធស្លាប់បានពីរឆ្នាំហើយ គាត់
ពោះម៉ាយហើយនៅជាមួយនឹងទុំកំដរបាវព្រាវ ហើយនឹងម្ដាយ
ក្មេកគាត់ ។ ប្អូនថ្លៃឪពុកចៅកេតម្នាក់ទើបនឹងលែងប្រពន្ធក៏
នៅពោះម៉ាយដែរ ។

ចៅកេតស្រឡាញ់កោតខ្លាចស្ដាប់បង្គាប់ ហើយដឹងគុណ
ជីដូនជីតាវាណាស់ ពីព្រោះវាដឹងថាគាត់បង្កើតហើយចិញ្ចឹមបី-
បាច់រក្សាឪពុកម្ដាយវាៗហៅ យាយ តា ។ បងប្រុសបង្កើតម្នាក់
របស់ជីតាចៅកេតៗ មិនស្គាល់ទេ ពីព្រោះគាត់អនិច្ចកម្មមុនវា
កើត ។ មនុស្សទាំងអស់ក្នុងវង្សត្រកូលចៅកេតរាប់អានគ្នា
ហើយជួយគ្នាណាស់ ។

ពាក្យពន្យល់ ៖ កំព្រា = គឺឪពុកឬម្ដាយស្លាប់ចោលឬស្លាប់ទាំងពីរនាក់ ។ បងថ្លៃ = គឺបងខាងប្រពន្ធឬខាងប្ដី ។ ពោះម៉ាយ = គឺប្រុសប្រពន្ធស្លាប់ឬលែងគ្នា ។ ខ្ញុំកំដរបាវព្រាវ = (ជាពាក្យសួរលើគ្នា, គឺអ្នកបំរើ ។ ម្ដាយក្មេក = គឺម្ដាយខាងប្រពន្ធ ឬខាងប្ដី ។ ចំបាច់រក្សា (ជាពាក្យសួរលើគ្នា) = គឺថែរក្សា ។ បងប្អូនបង្កើត = គឺបងកើតមកអំពីឪពុកម្ដាយជាមួយគ្នា ។ អនិច្ចកម្ម (ជាពាក្យខ្ពស់) = គឺជាស្លាប់ ។ វង្សត្រកូល = គឺក្រុមញាតិពូជជាមួយគ្នា ។

អក្សរផ្ចង់ ៖ មនុស្សទាំងអស់ក្នុងវង្សត្រកូល ចៅកើតស្រឡាញ់រាប់អានគ្នាណាស់ ។

១៣.— ស្រឡាញ់បងប្អូន

កាលពីដើម មានខ្មែរម្នាក់ឈ្មោះប្រាក់ ជំពាក់បំណុលគេម្ភៃណែន រកសងគេមិនបាន ទៅលក់ខ្លួនទៅជាខ្ញុំព្រះអង្គម្ចាស់មួយព្រះអង្គ ។ ប្រាក់ជាមនុស្សឧស្សាហ៍ហើយប្រសប់ផង ខំឆ្លៀតធ្វើការបានតែបីឆ្នាំ រកបានប្រាក់ម្ភៃណែនដែលជំពាក់គេនោះ ។ មុនដំបូង ប្រាក់គិតនឹងលោះខ្លួនគាត់ឲ្យរួចពីខ្ញុំគេ ប៉ុន្តែដល់ដឹងថា ប្អូននៅជាខ្ញុំគេដូចគាត់ដែរ គាត់ក៏យកប្រាក់ទាំងអស់ទៅលោះប្អូនគាត់ ។

ដល់ព្រះអង្គម្ចាស់ ទ្រង់បានជ្រាបដូច្នោះ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា ឯងចិត្តល្អនឹងប្អូនឯង អញឲ្យឯងរួចជាអ្នកជា ទៅរកប្អូនឯងចុះ ហើយនៅជាមួយគ្នាឲ្យសុខសប្បាយ ។

បងប្អូនប្រុសក្តី ស្រីក្តីត្រូវស្រឡាញ់គ្នា[illegible] ។

ពាក្យពន្យល់ – បំណុល = (មកពីពាក្យថា បុល) ប្រែថា ជំពាក់គេ ។ ណែន = គឺប្រាក់ដែលស្រុកខ្មែរយើងតាំងពីដើម គេធ្វើកង់ប្រហែលស្លឹកជ្រៃ ទម្ងន់ស្មើនឹងសាច់ប្រាក់ ១៦ រៀល ។ ប្រសប់ = គឺប្រះឆ្លាតធ្វើការ ។ លោះខ្លួន = គឺជូនប្រាក់គេឲ្យបានរួចខ្លួនពីខ្ញុំគេ ។ ព្រះអង្គម្ចាស់ = គឺកូនស្ដេច ។ ព្រះបន្ទូល = គឺនិយាយ ។ ជាអ្នកជា = គឺរួចពីខ្ញុំគេ ។ ទ្រង់ = ពាក្យសំរាប់និយាយនឹងស្ដេចដូចជាថា លោក ។

ពាក្យសួរ. ហេតុដូចម្ដេចបានជាប្រាក់លក់ខ្លួនធ្វើជាខ្ញុំគេ? ។ ប្រាក់ជាមនុស្សដូចម្ដេច? ។ ប្រាក់គេ ប្រាក់បានប៉ុន្មាន? ។ ដល់បានប្រាក់ហើយ ប្រាក់គិតដូចម្ដេច? ។ ព្រះអង្គម្ចាស់មានព្រះបន្ទូលដូចម្ដេច? ។

អក្សរផ្ចង់: បងប្អូនប្រុសក្ដី ស្រីក្ដីត្រូវស្រ-
ឡាញ់គ្នាជាដរាប ។

១៤. - ចំណីអាហារខ្មែរ

បាយឆ្អិនហើយ ម្ដាយហើយនឹងបងស្រីចៅម៉ូងដោះដួស ដាក់ចានចំរៀបក្នុងថាសដាក់លើកន្ទេលមួយ ។ នៅជិតខាងនោះ មានទឹកពីរផ្តិល ។ ឪពុកម្ដាយ បងប្អូនប្រុសស្រី ហើយនឹងចៅម៉ូងអង្គុយជុំវិញខ្ទះក្តៅៗនោះ ។ ម្ហូបនោះមានសម្ល វ្លែបង់ម្ជូរអម្ពិល - ត្រីងៀតដុត - ត្រីឆ្អើរ - អន្លក់ស្រស់ - ទឹកគ្រឿងមួយចាន ហើយនឹងសាច់ជ្រូកសាបអាំងបន្តិច ។

ក្រនោះមិនសូវប្រួលចិត្តបរិភោគសាច់នោះទេ ។ ប្អូនស្រីចៅម៉ូងមិនចេះស៊ីគ្រឿងប៉េរេ គេធ្វើទឹកជ្រលក់មួយចាន ដែលមានតែទឹកអំបិល ហើយនឹងម្រេចខ្ញីសំរាប់ឲ្យវា ម្ទេសក៏គេមិនដាក់ ប្រេងក៏គេមិនដាក់ ។

ពាក្យពន្យល់ - ថាស = គឺប្រដាប់រាបមូល បំប៉ែតធ្វើពីស្ពាន់ សំរាប់ដាក់ចានម្ហូបស៊ី ។ បង់ = គឺដាក់គ្រឿងទៅក្នុងសម្ល ។ អន្លក់ = គឺបន្លែដែលគេស៊ីជ្រលក់ក្នុងទឹកគ្រឿង ។ ទឹកគ្រឿង = គឺទឹកជ្រលក់ គេដាក់គ្រឿងផ្សេងៗ ។ បរិភោគ = គឺស៊ី ។

១៥. — ចិនស៊ីបាយ

ម្ហូបចិនមានច្រើនមុខ គឺសាច់ជ្រូកកាត់ជាដុំតូចៗ ចៀននឹងខ្លាញ់ ហើយដំដំខ្ទឹម សាច់ជ្រូកខ្វៃ មាន់ ឬទាស្ងោរ ពងទាប្រៃ សាច់ក្រក ។ ចិនស៊ីបាយនឹងចង្កឹះ ។ កំពុងស៊ីបាយ ចិនផឹកស្រាផង ។ លុះបរិភោគរួចហើយ គេផឹកទឹកតែ ។

អាហារសំខាន់របស់បារាំង គឺនំប៉័ង ។ បារាំងបរិភោគប្រើចានទាប ស្លាបព្រា សម កាំបិតសំរាប់កាត់សាច់ កន្សែងជូតដៃ ហើយផឹកស្រាទំពាំងបាយជូរដាក់ក្នុងកែវ ។ កាលណាបរិភោគរួចហើយ គេអាស្រ័យបង្អែមមានផ្លែឈើឬនំផ្សេងៗ ។

ពាក្យពន្យល់ — ចៀន = ដំបំអិននឹងខ្លាញ់ ។ ជ្រូកខ្វៃ = គឺជ្រូកគេដុតឲ្យក្រៀមមានដាក់គ្រឿងផង ។ សំខាន់ = គឺធំបំផុត ។

អក្សរផ្ចង់: អាហារសំខាន់របស់ខ្មែរ គឺបាយ ។

១៦.– សំលៀកបំពាក់

សំលៀកបំពាក់ដែលយើងស្លៀកពាក់ ខ្លះធ្វើនឹងអម្បោះ ខ្លះធ្វើនឹងសូត្រឬរោម ។

ខ្មែរប្រុសស្លៀកសំពត់ចងក្បិន ហើយពាក់អាវកត្រង់ ។ ស្រីខ្មែរក៏ស្លៀកសំពត់ដែរ ប៉ុន្តែពាក់អាវបំពង់វែង ហើយបង់ក្រមាផង ។ ចាម ជ្វា ក្លិង្គ ស្លៀកសារុង ៗនោះមានច្រើនព័ណ៌ ។ យួន ចិន បារាំង ស្លៀកខោ ។ ខោយួន-ចិនជើងធំទូលាយជាងខោបារាំង ។ យួនទាំងប្រុសទាំងស្រីពាក់អាវវែងដាក់ឡេវគោម្ពាក់ ហើយប្រុសមានឈ្នួតជូតក្បាលផង ឯស្រីជូតក្បាលនឹងកន្សែង ឬបាំងឆត្រ ឬពាក់មួកជួនធ្វើនឹងស្លឹកចាក ។ ចិនកូនឈ្នួល (ក្លី) ស្លៀកខោខ្មៅពាក់កណ្ដាលភ្លៅ ហើយលែងខ្នងទទេ ។ ខោបារាំងជើងតូចបង្អៀត ហើយមានឡេវដាក់ពីខាងមុខ ហើយនិងហោប៉ៅសងខាងផង ។

ពាក្យពន្យល់ .– ព្រែ = គឺសំពត់ធ្វើពីសូត្រសរសៃឆ្មារល្អ ។ អាវបំពង់វែង = គឺអាវកាត់មូល ដូចបំពង់ធ្លាក់ដល់ជង្គង់មានដៃវែង ហើយចង្អៀត ។ ឈ្នួត = គឺសំពត់មួយផ្ទាំងតូចដែលគេយកមករុំពីលើក្បាល ។ ស្ទឹកបាក = ស្ទឹកដូចស្ទឹកគោត ប៉ុន្តែតូចជាងស្ទឹកគោត ។

ពាក្យសួរ : គេយកអ្វីខ្លះមកធ្វើសំលៀកបំពាក់ ? ។ គេធ្វើដូចម្តេច ? ។ ខ្មែរប្រុសស្លៀកដូចម្តេច ? ។ ចុះខ្មែរស្រី ? ។ ចាម ជ្វា កុលា ស្លៀកអ្វី ? ។

អក្សរខ្ចង់ . យើងត្រូវសំអាតសំលៀកបំពាក់យើងជាដរាប ។

១៧.– សំលៀកបំពាក់ (ត)

នៅស្រុកក្តៅ គេច្រើនប្រើសំលៀកបំពាក់ស ហើយស្តើង ។ ឯស្រុករងា គេប្រើសំលៀកបំពាក់ខ្មៅ ហើយក្រាស់ ហៅថា សាក្លាត ធ្វើនឹងរោមសត្វចៀម ។

នៅស្រុកខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃនេះ ខ្មែរប្រុសមានអ្នករាជការផង.ដើម ស្លៀកខោ ពាក់អាវបើកក ពាក់មួក ៗ ស្រោមជើង ហើយនឹងស្បែកជើង ដូចជាបារាំងដែរ ហើយមានស្រីជាច្រើន នៅទីក្រុងពាក់អាវឡី មានអាវទ្រនាប់ផង ៗ ថ្ងៃបុណ្យ ស្រីខ្មែរពាក់អាវប៉ាក់ផរ ហើយតែងខ្លួននឹងគ្រឿងមាស គឺខ្សែក កន្លាស់ក ខ្សែខ្លួន ខ្សែដៃ បិញ្ជៀន ទំហូ ការ រយ៉ាដាំ ត្បូងពេជ្រ ឬត្បូងថ្មផ្សេងៗតាមមាន តាមក្រ ។ ក្មេងស្រីតូចៗ ពាក់កងជើង ស្រីក្រមុំកូនកាត់ចិន សៀតស្នៀតសក់នៅផ្នួងសក់ផង ។.

ពាក្យពន្យល់ ៖ ប៉ាក់ផរ = គឺដាក់ផរផនឲ្យល្អមើល ។ តែងខ្លួន = គឺធ្វើខ្លួនឲ្យល្អ ។ ត្បូងពេជ្រ = គឺត្បូងថ្លៃបំផុតក្នុងលោក ។ ។ កូនកាត់ = គឺកូនកើតមកអំពីឪពុកម្ដាយសាសន៍ខុសគ្នា គឺម្ដាយខ្មែរឪពុកចិន ។

ពាក្យសួរ: នៅស្រុកគេ គេប្រើសំលៀកបំពាក់ដូចម្ដេច? ។ ចុះនៅស្រុកយើង? ។ ខ្មែរអ្នកកសិការស្លៀកពាក់ដូចម្ដេច? ។ វេលាថ្ងៃបុណ្យ ស្រីខ្មែរស្លៀកពាក់ដូចម្ដេច? ។

អក្សរផ្ចង់: ថ្ងៃបុណ្យ ខ្ញុំតែងខ្លួននឹងសំលៀកបំពាក់ថ្មី ។

១៨.– អំពីទីលំនៅ - ផ្ទះខ្មែរ

ខ្មែរនៅផ្ទះសង់លើបង្គោលខ្ពស់ពីដី ធ្វើនឹងឈើ ឬនឹងឫស្សី ប្រក់ស្លឹកត្នោត ឬស្បូវ ។ តាមធម្មតា សសរធ្វើនឹងឈើជាប់ រនាបធ្វើនឹងបន្ទះឫស្សីត្បាញ ជញ្ជាំងធ្វើនឹងស្លឹកឬនឹងឫស្សីដែរ។ តាមទំនៀមទំលាប់ខ្មែរមិនធ្វើទ្វារបង្អួចច្រើនទេ មានតែទ្វារចូលមួយហើយនឹងបង្អួចតូចៗពីរបី ។ គេចូលផ្ទះឡើងតាមជណ្ដើរ។ នៅក្នុងផ្ទះអ្នកក្រ តុក៏គ្មាន កៅអីក៏គ្មាន ជើងម៉ាក៏គ្មាន ទូក៏គ្មាន

ទូបានក៏គ្មាន ហើយគ្រែក៏គ្មានដែរ ។ គេដេកលើកន្ទេល ក្រាលលើរនាប ។ បន្ទប់ទទួលភ្ញៀវនៅល្វែងក្រៅធ្វើជាបន្ទប់ស៊ីបាយផង ។ ប៉ុន្តែអ្នកមានគ្រាន់បើ ហើយនិងតាម៉ឺននឹងមានផ្ទះឈើ ក្រាលក្ដារ ប្រក់ក្បឿង ។ អ្នកមានធំនឹងមានផ្ទះថ្មពីរជាន់ ហើយមានពិតានផង ។

ពាក្យពន្យល់: ចន្ទល់= គឺឈើបង្គោលសម្រាប់ទល់ពីក្រោម ។ ស្បូវ= គឺស្មៅមួយយ៉ាង ស្លឹកតូចវែងសម្រាប់ប្រក់ផ្ទះ ។ ភ្ញៀវ= គឺមនុស្សមកសួរ ឬមកលេងផ្ទះ ។ ផ្ទះពីរជាន់ = ផ្ទះមានថ្នាក់លើថ្នាក់ក្រោម ។ ពិតាន = គឺធ្វើពីក្ដារ ឬពីវាយអបិទពីក្រោមដំបូលកុំឲ្យក្ដៅ ។

ពាក្យសួរ: ផ្ទះខ្មែរគេសង់បែបដូចម្ដេច ? ។ គេច្រើនតែប្រក់នឹងអ្វី ? ។ គេចូលផ្ទះឡើងតាមអ្វី ? ។ ផ្ទះអ្នកមានធំ គេច្រើនតែធ្វើដូចម្ដេច ? ។

អក្សរផ្ចង់: យើងត្រូវបោសសំអាតផ្ទះរាល់ថ្ងៃ ។

១៩ - ភូមិខ្ញុំ

ភូមិខ្ញុំនៅជិតក្រុង មានផ្លូវថ្នល់មួយទៅពីភ្នំពេញកាត់ភូមិនោះ ។ ផ្លូវនោះធំទូលាយក្រាលថ្ម ហើយចាក់កៅស៊ូផង ។ បើទៅភូមិនោះ គេត្រូវចុះពីផ្លូវធំ ហើយដើរតាមផ្លូវជើងមួយទៅ ។ នៅរដូវវស្សា ផ្លូវជើងនេះមានទឹកដក់ជាថ្លុកជុំៗ មានភក់ ហើយមានក្រហែងក្រហូងជាច្រើនអន្លើ ប៉ុន្តែក្នុងរដូវប្រាំង រទេះគោបរទៅបានក្នុងមួយថ្ងៃដល់ភូមិ ។ នៅចិញ្ចើមសងខាងផ្លូវថ្នល់ ត្រង់កន្លែងផ្លូវបែកចុះទៅភូមិ មានផ្ទះតៀមចិនលក់ទំនិញពីរបី ។

ផ្ទះទាំងអស់នៅភូមិនោះ សុទ្ធតែសង់លើបង្គោលខ្ពស់ពីដី ហើយប្រក់ស្លឹក មានតែផ្ទះមេឃុំមួយប្រក់ក្បឿង ហើយល្អជាងគេ ។ ផ្ទះទាំងនោះមានរបងបង្គោលឫស្សីព័ទ្ធជុំវិញ នៅក្នុងរបងនោះ មានដើមចេក ដូង ស្លា ខ្នុរ ទៀប ត្របែក ល្មុត មៀន ទទឹម ។ ផ្ទះខ្លះមានក្រោលគោធ្វើនៅកៀនក្បែររបង ទ្រុងជ្រូក ហើយនឹងទ្រុងមាន់ធ្វើនៅក្រោមម្លប់ដើមស្វាយ ។

នៅចុងម្ខាងឆ្ងាយបន្តិច ហើយជិតសាលារៀន មានផ្សារមួយ ដំបូលប្រក់ក្បឿង សសរឈើ បំពេ ឥតជញ្ជាំង គឺនៅផ្សារ នោះហើយ ដែលអ្នកស្រុកតែងតែនាំទំនិញទៅដាក់លក់ ហើយ នឹងទិញជូររាល់ព្រឹក ។

៦១._ ផ្សារនៅភូមិខ្ញុំ

ផ្សារនោះនៅកណ្ដាលភូមិ សង់នៅជិតមាត់ផ្លូវទេះឡាន។ សសរធ្វើនឹងឥដ្ឋបាក់បាយអ ដំបូលប្រក់ក្បឿង ហើយបំពាឥត ជញ្ជាំង ទំហំធំល្មម បណ្ដោយ

ប្រវែងប្រហែល ២០ម៉ែត្រ ទទឹង ប្រហែល ១៥ ម៉ែត្រ ។ ក្នុងផ្សារ មានចែកជាប្រើនល្វែង ។ ក្នុង ល្វែងមួយ មានចិនលក់សាច់ជ្រូក ហើយនឹងសាច់គោ ដាក់តុ ដំរៀបជាជួរ ។ នៅល្វែងមួយទៀត មានស្រីអ្នកលក់ត្រីអង្គុយ

ចំហោង ដាក់កញ្ចើត្រីពីខាងមុខ មានត្រីរស់ • (ត្រីស្រស់) ត្រីងាប់ ត្រីងៀត ត្រីឆ្អើរ អន្លង់ ក្តាមសមុទ្រ បង្កង ។ កន្លែងដាក់សាច់ ហើយនឹងត្រីនេះ គេបោសលាងរាល់ថ្ងៃ ប៉ុន្តែនៅតែធុំក្លិនពុំសូវស្រួល ។ ល្វែងបន្ទាប់ទៀត មានអ្នកលក់ចំណី ដំរៀបដំរៀងគ្នា រួចទើបដល់អ្នកលក់មាន់ទា ផ្លែឈើហើយនឹងបន្លែគ្រប់មុខគេគរទំនិញលក់លើរាន ។ នៅក្នុងនោះមានពួកអ្នកលក់ថ្នាំកែរោងដំរៀបថ្នាំសំបកឈើ ហើយនឹងឫសឈើចងជាបាច់តូចៗដាក់លើកន្ទេលក្រាលនៅដី ។

រាល់ព្រឹក នៅទីផ្សារមានមនុស្សដ៏ច្រើន ដើរទៅដើរមកប៉ះគ្នាបង្កៀតពិបាកដើរណាស់ ។ អ្នកទិញ ហើយនឹងអ្នកលក់ជជែកគ្នាអំពីថ្លៃទំនិញឮសូរខ្ទរហ៊ឹង ។

៦១. _ ការអ្នកធ្វើស្រែ

អ្នកស្រែមានការធ្វើគ្រប់រដូវ គ្រប់ពេលវេលា តាំងពីដើមឆ្នាំ រហូតដល់ចុងឆ្នាំ ។ កាលណាចូលក្នុងរដូវវស្សាហើយ មុនដំបូងគេរៀបចំប្រដាប់ប្រដាសំរាប់ធ្វើស្រែ គឺបបនង្គ័ល រនាស់ ហើយកាលណាភ្លៀងធ្លាក់ច្រើនហើយ គេភ្ជួររាស់ថ្នាល រួចគេយកស្រូវពូជដែលគេត្រាំទឹក ហើយដែលមានប៉ិចពន្លកទៅសាបក្នុងថ្នាលនោះ ។

ខែភ្ជួរស្រែនឹងនង្គ័លទឹមគោ ឬក្របី ។ លុះដល់សំណាបដុះបានកំពស់ល្មមហើយ គេដកយកទៅស្ទូងក្នុងស្រែធំ ។ ការដកស្ទូងនេះច្រើនតែស្រីធ្វើ ដល់ស្ទូងរួចហើយគេត្រូវថែរក្សាទៀតទាល់តែស្រូវចេញ គឺការពារ បោចស្មៅ ដាក់ទឹក ហើយប្រយ័ត្នកុំឲ្យសត្វស៊ី ។ល។

ពាក្យពន្យល់ ៖ រដូវវស្សា = គឺរដូវភ្លៀង ។ ថ្នាល = គឺស្រែតូចៗ សំរាប់សាបស្រូវ ។ សំណាប = គឺស្រូវទើបនឹងដុះនៅក្នុងថ្នាល ។ សន្ទូង = គឺស្រូវដែលគេស្ទូងនៅក្នុងស្រែ ។ ស្រូវពេញ = គឺស្រូវគាំងមានផ្លែ ។

ពាក្យសួរ ៖ កាលណាចូលក្នុងរដូវវស្សាហើយ អ្នកស្រែត្រូវរៀបចំអ្វី? ។ កាលណាភ្លៀងធ្លាក់ច្រើនហើយ អ្នកស្រែត្រូវធ្វើអ្វី? ។

អក្សរផ្ចង់ ៖ ក្នុងរដូវវស្សា រាល់ពេលមានមនុស្សធ្វើការក្នុងស្រែ ។

៦២. - ការអ្នកធ្វើស្រែ (ត)

បើកាលណារាំងភ្លៀងហើយ គ្មានទឹកក្នុងស្រែ គេបាចទឹកពីប្លុក-ត្រពាំង ឬពីប្រឡាយទឹកជិតខាងបញ្ចូលស្រែ គេបាចទឹកនឹងស្នាច ជួនណា គេជីករង្វះកាត់ភ្លឺស្រែបង្ហូរទឹកដាក់ស្រែ ។

ដល់កាលណាស្រូវទុំហើយ គេច្រូតស្រូវនោះនឹងកណ្ដៀវ គេកាត់ពាក់កណ្ដាលដើម ចងជាកណ្ដាប់ រួចគេជញ្ជូនទៅគរក្នុងលានមួយ រួចហើយគេបោក ឬបែនកណ្ដាប់នោះឲ្យគ្រាប់ស្រូវជ្រុះចេញពីគួរ ។

កណ្ដៀវ

ឯចម្បើងគេគរទុកឲ្យគោ ឬក្របីស៊ីក្នុងរដូវប្រាំង ឬទុកប្រក់ខ្ទម ។

ពាក្យពន្យល់ : ស្នាច = គឺប្រដាប់ធ្វើពីឈើលុងកណ្ដាលដូចស្លូក មានដងសម្រាប់កាន់បាចទឹក គេបង្ហូរទឹកទៅស្រែជ្រាងមី ៗ កណ្ដាប់ = គឺបាច់ស្រូវ ៗ លាន = គឺដីដែលគេធ្វើឲ្យរលីងសំរាប់បោកស្រូវ ៗ បោកស្រូវ = គឺយកកណ្ដាប់ទៅបោកនឹងក្ដារបញ្ឈរពងទៅឲ្យជ្រុះគ្រាប់ស្រូវ ៗ បែនស្រូវ = គឺយកកណ្ដាប់ទៅដាក់ឲ្យគោដើរឲ្យជ្រុះគ្រាប់ស្រូវ ៗ

កួរស្រូវ = គឺចង្កោមនៃស្រូវ ។ ចំបើង = គឺដើមស្រូវដែលច្រូតកាត់អស់ហើយ ។ រដូវប្រាំង = គឺរដូវគ្មានភ្លៀងហើយក្ដៅផង ។

ពាក្យសួរៈ បើគ្មានទឹកក្នុងស្រែ គេត្រូវធ្វើដូចម្ដេច? ។ គេបាចទឹកពីឯណាមកដាក់? ។ គេបាចទឹកនឹងអ្វី? ។

អក្សរផ្ចង់– គេច្រូតស្រូវនឹងកណ្ដៀវ ។

២៣ – ស្រូវ

ដំណាំធំបំផុតនៅប្រទេសកម្ពុជាគឺស្រូវ គេដាំស្រូវសឹងតែគ្រប់កន្លែង ហើយច្រើនក្នុងខេត្តកំពង់ធំ តាកែវ កំពត ហើយនឹងស្វាយរៀង ។ តាមធម្មតា គេដាំស្រូវបានតែមួយដងក្នុងមួយឆ្នាំ គេធ្វើស្រែនៅរដូវវស្សា គឺរដូវភ្លៀង គេហៅថា ស្រូវវស្សា ប៉ុន្តែនៅតំបន់ខ្លះជិតបឹង ឬព្រែក-ស្ទឹង ដែលទឹករីងមិនដាច់ គេក៏ធ្វើស្រែនៅរដូវប្រាំងដែរ គេហៅថា ស្រែប្រាំង ។ ស្រូវមាន

ច្រើនបែប គឺស្រូវខ្សាយសម្រាប់ដាំបាយបរិភោគ ស្រូវដំណើប សំរាប់ធ្វើនំ ស្រូវស្រាល ស្រូវធ្ងន់ ស្រូវឡើងទឹកដែលគេដាំក្នុង បឹងត្រពាំង ឬនៅទីដីទំនាបដែលទឹកជំនន់លិច វាលូតឡើង តាមទឹក ។

<u>ពាក្យពន្យល់</u> : *ប្រទេសកម្ពុជា = គឺស្រុកខ្មែរ ។ តំបន់ = គឺកន្លែង ។ ស្រូវដំណើប = គឺស្រូវបាយទន់ហើយស្អិត ។ ស្រូវស្រាល – គឺស្រូវឆាប់ផ្លែ ។ ស្រូវធ្ងន់ = គឺស្រូវក្រផ្លែ ។*

<u>ពាក្យសួរ</u> : *ដំណាំអ្វីដែលជាធំបំផុត នៅក្នុងស្រុកខ្មែរ? ។ គេដាំស្រូវច្រើន នៅកន្លែងណាខ្លះ? ។ គេធ្វើស្រែ នៅរដូវណា? ។*

<u>អក្សរចុង</u> : *ស្រូវជាដំណាំធំបំផុត នៅស្រុកខ្មែរ ។*

៦៤. – អំពីដំណាំ

ក្រៅអំពីស្រូវ អ្នកស្រុកមាត់ទន្លេធំដាំពោត ដំឡូង សណ្តែក សណ្តែកដី កប្បាស ត្រសក់ ល្ង ល្ហុង ម្ទេស ។ អ្នកខ្លះមានដាំល្ហុង-ខ្មែរផងសំរាប់យកប្រេង ហើយនឹងមន ដើម្បីយកស្លឹកវាឲ្យដង្កូវនាងស៊ី ។ ពោត ដំឡូង ហើយនឹងមើមក្តួច គេស៊ីជំនួសបាយបាន នៅវេលាស្រែកអត់បាយ ។

ឯដើមឈើស៊ីផ្លែក៏មានច្រើនណាស់ដែរ គឺបេក ដូង ស្វាខ្នុរ ស្វាយ ល្ហុង ត្របែក ទៀប ម្នាស់ ល្មុត មៀន ទទឹម ក្រូចឆ្មារ ក្រូចពោធិ៍សាត់ ក្រូចថ្លុង ក្រូចឃ្វិច ស្ពឺ ហើយនឹងត្នោត គេដាំច្រើនក្នុងខេត្តខ្លះ នៅស្រែកស្រែ សំរាប់យកទឹកពីផ្កាវា ធ្វើជាស្ករក៏បាន ផឹកក៏បាន ហើយនឹងយកស្លឹកវាសំរាប់ប្រក់ផ្ទះ ។ នៅគ្រប់ផ្ទះខ្មែរ គេដាំម្លូ វាព្រោះខ្មែរស៊ីស្លា ប៉ុន្តែគេមិនសូវឃើញ

មានសួនផ្កាទេ ឡើយ ។ គេឃើញមានតែបំការបន្លែ គេដាំត្រសក់ ឪឡឹក ត្រឡាច ល្ពៅ ស្ពៃ ខ្ទឹម ប៉េងប៉ោះ ត្រប់ ម្ទេស ។

ពាក្យសួរ — *ក្រៅអំពីស្រូវ នៅស្រុកខ្មែរគេដាំដំណាំអ្វីទៀត ? ។ ដំណាំអ្វីខ្លះដែលគេដាំយកផ្លែ ? ។ ដំណាំអ្វីខ្លះដែលគេដាំយកមើម ? ។ ដំណាំអ្វីខ្លះដែលគេដាំយកគ្រាប់ ? ។ ដំណាំអ្វីខ្លះដែលគេដាំយកស្លឹក ? ។ វេលាស្រុកអត់បាយ គេស៊ីអ្វីជំនួសបាយបាន ? ។ ដើមត្នោតយ៉ាងដូចម្ដេច ? ។ ដើមត្នោតមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ? ។*

អក្សរផ្ចង់ — *អំពៅ ហើយនឹងត្នោត គេយកទឹកវាធ្វើស្ករ ។*

២៥_ សត្វស្រុក

គោ ក្របី សេះ ឆ្កែ ឆ្មា ជ្រូក មាន់ ទា ក្ងាន ចៀម ពពែជាសត្វស្រុក សត្វអស់ទាំងនេះ ខ្លះជួយធ្វើការឲ្យយើង ដូចជាខ្ញុំកឹជរ គេហៅថា សត្វបំរើ ។

ឆ្មាចាប់កណ្ដុរ ។ ឆ្កែចាំផ្ទះការពារនឹងចោរកុំឲ្យចូលលួចទ្រព្យសម្បត្តិ វាព្រុសហើយព្រោះដេញខាំចោរ ។ ជ្រូកយើងយកសាច់វាបរិភោគ ។ មាន់-ទា យើងយកពងវា ហើយនឹងសាច់វាដែរ ។

គោ-ក្របីសំរាប់ភ្ជួរដី ក្របីមានស្នែងវែង ហើយស្រប វាចូលចិត្តដេកត្រាំទឹកណាស់ ហើយពូកែហែលទឹកណាស់ផង វាហែលឆ្លងទន្លេពីត្រើយម្ខាងទៅត្រើយម្ខាង ។ សេះសំរាប់ជិះ ហើយនឹងអូសរទេះ ។ ដំរីកំណើតជាសត្វព្រៃ គេទាក់វាយកមកផ្សាំងបញ្ចឹមធ្វើជាសត្វស្រុក សំរាប់ដឹកនាំរបស់ធ្ងន់ៗ វាមានប្រមោយមួយវែងសំរាប់ធ្វើជាដៃ កន្ទុយវាខ្លី ស្បែកវាក្រាស់ ហើយមានរោមតិច ភ្លុកវាលក់បានថ្លៃណាស់ គេយកភ្លុកវាធ្វើកង ដងប៉ាកកា កន្ទុយបារី ក្រាសសិតសក់ ប្រអប់ៗល។

សត្វទាំងអស់នេះមានប្រយោជន៍នឹងយើង ហេតុដូច្នេះយើងត្រូវឲ្យចំណីវាស៊ី ត្រូវថែរក្សាវា ត្រូវកុំវាយធ្វើបាបវាឲ្យសោះ ។

៦៦.– មេទន្លេញ

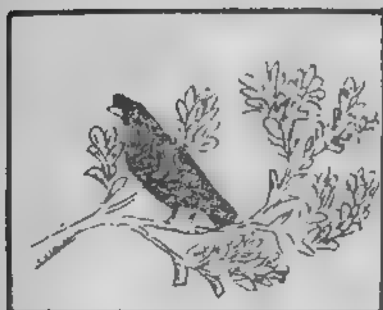

សង្វាតសរសេរ អស់អញ កុំខ្ជិល ទើបបានជាគាប់ សង្វាតសូត្ររៀន ដោយគ្រប់ប្រញ្ញត្ត កុំធ្វើលេលាប់ ដោយចិត្តមាក់ងាយ ។ អាស្រ័យមេធា ចិញ្ចឹមរក្សា កុំឲ្យអន្តរាយ អាចយកមកធ្វើ នឹងក្រិយាផ្សាយ ហេតុបង់ពណ្ណរាយ ក្នុងលោកិយ ។ (ច្បាប់ព្រម)

ពាក្យពន្យល់: សង្វាត = ខំស្វាហាប់រៀន ។ អស់អញ = គឺស្មោះចំពោះលើខ្លួន ។ លេលាប់ = ធ្វើតាមចិត្ត ធ្វេសប្រហែស ។ ប្រញ្ញត្ត (ប្បញ្ញត្ត) = គឺបញ្ញត្តការដែលគេបានសំរេចហើយ ។ មេធា = ធ្តាយវុធ (ពាក្យបុរាណហៅថាមេធា) ។ ពណ្ណរាយ = គឺល្អរុងរឿង ។

អក្សរផ្ចង់: អាស្រ័យមេធា ចិញ្ចឹមរក្សា កុំឲ្យ អន្តរាយ ។

៤៧.– ទំនុកច្រៀង

សារិកាកែវអើយ ស៊ីអីកង ៗ
ស៊ីផ្លែដំបង ប្រចឹកគ្នាលេង ។
ស្លាបវាចាក់ក្បាច់ មាត់វាធ្វើភ្លេង
ប្រចឹកគ្នាលេង លើមែកព្រឹក្សា ។

ពាក្យពន្យល់ៈ *សារិកាកែវ = សត្វស្លាប ចេះត្រាប់ពាក្យមនុស្ស បើគេយកមកចិញ្ចឹម ។ ប្រចឹក = គឺទាំគ្នាលេងនឹងចំពុះ ។ ព្រឹក្សា = គឺដើមឈើ ។*

ពាក្យសួរៈ *អ្នកដែលឃើញសារិកាកែវឬទេ? ។ ឃើញឯណា? ។ វាចេះធ្វើអ្វីខ្លះ? ។ ហេតុអ្វីបានជាគេចាប់វាយកមកចិញ្ចឹម? ។ ចិញ្ចឹមសត្វទុកក្នុងទ្រុងដូច្នេះ ជាការល្អឬទេ? ។ ពីព្រោះអ្វី? ។*

អក្សរផ្ចង់ៈ *ស្លាបវាចាក់ក្បាច់ មាត់វាធ្វើភ្លេង ។*

២៨. - ប្រដាប់ដឹកនាំអីវ៉ាន់

ចិនប្រសប់ធ្វើជំនួញណាស់ លក់ដូរពូកែណាស់ ។ ខ្មែរមិនធ្លាប់ធ្វើជំនួញទេ មិនសូវហ៊ានធ្វើទេ ខ្លាចខាត គេចូលចិត្តធ្វើស្រែ ចំការយកផលលក់ឲ្យចិន ។ ការដែលទុកឲ្យចិនធ្វើជំនួញដូច្នេះ ចិនបានចំណេញជាប្រាក់ច្រើនណាស់ ។

ការជំនួញនៅស្រុកខ្មែរ ធ្វើជាមួយនឹងប្រទេសឯទៀតណាមខាងក្នុង តាមផ្លូវជើងទឹកក៏បាន តាមផ្លូវជើងគោកក៏បាន ។ តាមផ្លូវជើងទឹក គេដឹកនាំទំនិញនឹងកប៉ាល់ ឬនឹងទូកប៉ុកចាយ (ទូកថ្វៃ) តាមទន្លេមេគង្គ ទៅដល់ក្រុងព្រៃនគរ រួចមានកប៉ាល់សមុទ្រនាំចេញទៅប្រទេសដទៃទៀត ។

កាលមុន[illegible] ប្រទេសកម្ពុជា គ្មានផ្លូវថ្នល់ទេ គេដើរដំណើរតាមផ្លូវជើង គេជិះរទេះគោ ឬជិះ[illegible] ឬដើរតាមទន្លេ-ស្ទឹង ឬព្រែក ដំណើរយ៉ាងនេះពិបាកណាស់ ហើយ[illegible] ។ សព្វថ្ងៃនេះមានផ្លូវថ្នល់ក្រាលថ្មខ្វាត់ខ្វែង មាន

ស្ពានឆ្លងព្រែក ហើយមានរទេះឡានដឹកនាំទំនិញ នឹងអ្នកដំណើរពីក្រុងមួយទៅក្រុងមួយបានឆាប់រហ័សដូចចិត្ត ហើយមានទាំងផ្លូវរទេះភ្លើងទៀតផង ពីក្រុងភ្នំពេញទៅដល់ព្រំប្រទល់ដែនប្រទេសថៃ ។

២៩ _ កូនត្រកូលមួយៗធ្វើការទាំងអស់គ្នា

ឪពុកខ្ញុំ នឹងបងប្រុសខ្ញុំធ្វើការឯស្រែ ម្ដាយខ្ញុំលក់ដូរឯផ្សារ បងស្រីខ្ញុំធ្វើការឯផ្ទះ គាត់បោសសំអាតផ្ទះ រៀបចំទុកដាក់អីវ៉ាន់

ធ្វើម្ហូបចំណី ប៉ះជួសជុលសំលៀកបំពាក់ ។ គេទាំងអស់គ្នាមានមុខការគ្រប់ខ្លួន តែខ្ញុំមួយមិនទាន់ធ្វើការប្រយោជន៍អ្វី ប៉ុន្តែខ្ញុំធ្វើការនឹងរៀនសូត្រនេះដែរ ខ្ញុំខំរៀនឲ្យបានជាមនុស្សចេះដឹងមានប្រយោជន៍ទៅមុខទៀត ។

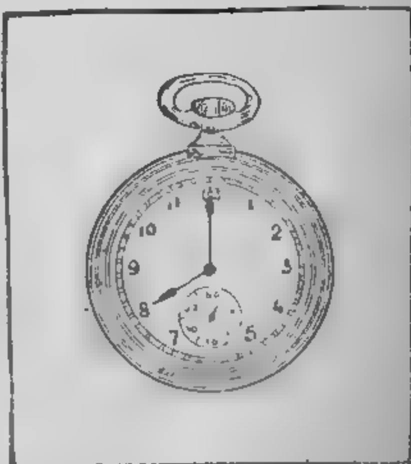
ពាក្យពន្យល់ : *អីវ៉ាន់ = របស់ផ្សេងៗ ។ ប៉ះ = គឺដេរសំពត់មួយបន្ទះបិទកន្លែងណាដែលសំលៀកបំពាក់រហែក ។*

ពាក្យសួរ ៖ ឪពុកអ្នកធ្វើអ្វី ? ។ ម្ដាយអ្នកធ្វើអ្វី ? ។ បងប្រុស ស្រី អ្នកធ្វើអ្វី ? ។ អ្នកធ្វើអ្វី ? ។

អក្សរផ្ចង់ ៖ រាល់គ្នាមានការធ្វើគ្រប់ខ្លួន ។

៣០_ ពេលវេលា

ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមិនទៅណាទេ ខ្ញុំនៅផ្ទះ ។ ស្អែក ខ្ញុំមិនទំនេរទេ ខ្ញុំមិននៅផ្ទះទេ ខ្ញុំទៅសួរបងប្អូន ហើយខានស្អែក ខ្ញុំត្រឡប់មកវិញ ។ ពីម្សិលមិញ ចៅកេត វាសរសេរសំបុត្រផ្ញើទៅឪពុកម្ដាយវា ។ ឈ្មោះអ៊ិតទើបនឹងចូលរៀនពីម្សិលមួយថ្ងៃ (ម្សិលម៉្ងៃ) ។ ឈ្មោះម៉ៅទើបនឹងទៅអំបិញ (អម្បាញ់មិញ) ។ ព្រឹកមិញ ត្រជាក់ស្រួល ឥឡូវនេះក្ដៅ ។ ព្រឹកនេះយើងឈប់

រៀន ។ ពេលព្រឹករាល់ថ្ងៃ យើងត្រូវរៀនពីម៉ោងប្រាំពីរកន្លះដល់ម៉ោងមួយដងភ្លាប់ ហើយពេលរសៀល ពីម៉ោងបីដល់ម៉ោងប្រាំល្ងាច ។ រាល់ព្រឹក ខ្ញុំក្រោកពីដេកពីព្រលឹម ប្រញាប់នឹងទៅសាលារៀន ។ អ្នកផ្ទៀមករៀនឲ្យទាន់ម៉ោង ។ ថ្ងៃត្រង់ឪពុកម្ដាយខ្ញុំពិសាបាយ ខ្ញុំក៏ទទួលទានជាមួយនឹងគាត់ដែរ ។ ម៉ោងប៉ុន្មាន អ្នកចេញពីរៀន ។ ដល់ម៉ោងហើយឬនៅ ។ ដល់ម៉ោងហើយ ។ ហួសម៉ោងហើយ ។ ជិតដល់ម៉ោងហើយ ។ នៅបន្តិចទៀត ។ ម៉ោងប្រាំខ្វះដប់នាទី ។

៣១._ យប់ អាទិត្យ ខែ ឆ្នាំ

ឯងមកដល់ពីកាលណា (ពីអង្កាល់) ។ ខ្ញុំបាទទើបនឹងមកដល់អំបិញ (អម្បាញ់មិញ) ។ ខ្ញុំទមកដល់យូរបន្តិចហើយ ។ ពីយប់មិញ មានភ្លៀងច្រើន ហើយមានខ្យល់ព្យុះផង ។ តាំងពីព្រលប់ដល់កណ្ដាលអធ្រាត្រ ខ្ញុំរាណាស់ ទទួលទាន

ដំណេកពុំសូវលក់ទេ ផុតកខ្ញុំក៏សំរាន្តមិនបានដែរ ។ ពីខែមុន ខ្ញុំឈឺមួយអាទិត្យ ។ ពីឆ្នាំទៅ មានភ្លៀងតិចណាស់ ។ ឆ្នាំក្រោយ ប្រហែលមានភ្លៀងច្រើន ។ ថ្ងៃណា អ្នកឈប់រៀន ។ ថ្ងៃនេះថ្ងៃអី ។ ថ្ងៃនេះថ្ងៃអាទិត្យ ។ មួយអាទិត្យ មានប្រាំពីរថ្ងៃ គឺ ថ្ងៃអាទិត្យ-ចន្ទ-អង្គារ-ពុធ-ព្រហស្បតិ៍-សុក្រ-សៅរ៍ ។ ក្នុងមួយឆ្នាំ មាន ១២ខែ គឺខែមិគសិរ-បុស្ស-មាឃ-ផល្គុន-ចេត្រ-ពិសាខ-ជេស្ឋ-អាសាធ-ស្រាពណ៍-ភទ្របទ-អស្សុជ-កត្តិក ។ ខ្មែរចែកខែនីមួយ ៗ ជាពីរបំណែក បំណែកខាងដើម គឺខែភ្លឺ ហៅថា ខ្នើត បំណែកខែងងឹត ហៅថា រនោច គេរាប់ថា ១ កើត ២កើត ... រហូតដល់ ១៥ កើត គឺថ្ងៃពេញបូណ៌មី រួច ១ រោច ២ រោច ... រហូតដល់ ១៤ ឬ ១៥ រោច គឺថ្ងៃខែដាច់ ។ ថ្ងៃ ៨ កើត ថ្ងៃ ៨ រោច ថ្ងៃពេញបូណ៌មី ថ្ងៃខែដាច់ ជាថ្ងៃសីល ។

៣៦.- វត្ត

វត្តនៅចុងភូមិ មានរបងបង្គោលឈើព័ទ្ធជុំវិញ ។ ព្រះវិហារសាងលើដីទួលធំមួយ រាងបួនជ្រុងទ្រវែង ។ នៅក្នុងវត្តមានកុដិលោកសង្ឃជាច្រើន សង់លើបង្គោលខ្ពស់ពីដី ។ នៅកណ្ដាលទីធ្លា មុខកុដិលោកគ្រូចៅអធិការ មានព្រះវិហារ ហើយនៅខាងស្ដាំ មានសាលាមួយធំសម្រាប់លោកឆាន់ ខាងឆ្វេងមានសាលាមួយទៀត សំរាប់ឧបាសកជើងវត្តមកប្រជុំគ្នាធ្វើបុណ្យ ។ បើចូលទៅក្នុងព្រះវិហារ គេឃើញព្រះពុទ្ធរូបធំមួយព្រះអង្គ ហើយនឹងព្រះពុទ្ធរូបតូច ៗ ជាច្រើនដាក់នៅសងខាងលើព្រះបល្ល័ង្ក ហើយនៅជិតខាងនោះ មានស្គរធំមួយ សំរាប់វាយប្រមូលឧបាសក ហើយនឹងលោកសង្ឃ កាលណាមានបុណ្យក្នុងវត្ត ។

នៅថ្ងៃសីល អស់ទាំងឧបាសកអ្នកកាន់សីលចូលទៅក្នុងវត្តស្ដាប់លោកសូត្រធម៌ ។

៣៣.– ចៅកេតបំរើលោកគ្រូ

រាល់ព្រឹក ចៅកេតភ្ញាក់ពីព្រលឹម ទៅដងទឹកដាក់ពាង ហើយ ដងទឹកប្រគេនលោកគ្រូលាងព្រះភក្ត្រ រួចចៅកេតបោសសំអាត លើកុដិ ក្រោមកុដិ រួចហើយ វាយកបាត្រនឹងបានស្រាក់មក ជូតឲ្យស្អាត ហើយដល់លោកគ្រូនិមន្តទៅបិណ្ឌបាត ចៅកេត យួរបានស្រាក់ដើរតាមលោកទៅ ។ អ្នកស្រុកប្រគេនសម្ល ត្រី សាច់ ហើយនឹងផ្លែឈើ ចៅកេតកាន់យ៉ាងល្អ មិនឲ្យធ្លាក់ កំពប់ឡើយ ។ លុះមកដល់កុដិហើយ ចៅកេតរៀបកន្លែង ប្រគេនលោកគ្រូគង់ ហើយលើកចង្ហាន់ប្រគេន ព្រមទាំង ថ្លៃលវ៉ា នឹងសំពត់ជូតព្រះហស្តផង ។ លោកគ្រូឆាន់រួចហើយ ទើបចៅកេតជញ្ជូនយកអាហារដែលសល់នោះមកបរិភោគ ។ លុះចៅកេតស៊ីបាយហើយ វាមកអង្គុយជិតលោកគ្រូ បំរើតាម ត្រៀបត្រា ។

ពាក្យពន្យល់ : លុបព្រះភ័ក្ត្រ = ពាក្យសម្រាប់និយាយនឹងលោកសង្ឃ មុននឹងស្ដេច ប្រែថាលាងមុខលុបមុខ ។ បាត្រ = ប្រដាប់ភាជនមូល របស់លោកសង្ឃ សម្រាប់ដាក់បាយ ។ ប្រគេន = ប្រែថា ឲ្យ ។ បិណ្ឌ = គឺអាហារចំណីលោកសង្ឃ ។

អក្សរផ្ចង់ : ចៅកេតដងទឹកប្រគេនលោកគ្រូ ។

ភាគបន្ថែម

(សម្រាប់គ្រូ)

សន្តានពាក្យ

ដែលហៅថា *សន្តានពាក្យ* គឺក្រុមពាក្យចេញមកអំពីពាក្យដើមតែមួយ ប៉ុន្តែបានសេចក្ដីផ្សេងពីគ្នា ឧបមាដូចពាក្យ *ផ្សើម សន្សើម* ជាសន្តានពាក្យចេញមកអំពីពាក្យ *សើម* ។ *អន្រែក សន្រែក* ជាសន្តានពាក្យចេញមកអំពីពាក្យ *រែក* ។

*

* *

បទដើម (បុព្វបទ)

ដែលហៅថា *បទដើម* គឺព្យាង្គដើមផ្សំនឹងពាក្យដើមមួយ ឬ នឹងសំដីក្លាយពីពាក្យដើមមួយ កើតបានជាពាក្យថ្មីមួយទៀតពីរព្យាង្គ ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ *បង្ហូរ* (បទដើម បង ផ្សំនឹងពាក្យដើម *ហូរ*) ។

បំពេញ (បទដើម *បំ* ផ្សំនឹងពាក្យដើម *ពេញ*) ។ *កំណាត់* បទដើម *កំ* ផ្សំនឹង *ណាត់* សំដីក្លាយពីពាក្យដើម *កាត់* ។

*

* *

កិរិយាសព្ទកើតពីកិរិយាសព្ទ ឬពីគុណនាមខ្លះ ដោយបទដើម

បង បញ បណ បន បំ ។

មានកិរិយាសព្ទជាច្រើន ហើយនឹងគុណនាមខ្លះ យកបទដើម បង បញ បណ បន បំ កើតបានជាកិរិយាសព្ទថ្មីមួយទៀត ហើយបានក្នុងសេចក្តីថា «ធ្វើឲ្យ» ។

១១. បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬគុណនាមដើមកើតដោយព្យញ្ជនៈ ក្នុងវគ្គ ក (គឺ ក ខ គ ឃ ង) ឬអវគ្គ (គឺ យ រ ល វ ស ហ) នោះ ប ទៅជាធាតុផ្តើម បង ។ ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ៖

បង្កើត	បទដើម ឬព្យាង្គដើម	បង	ពាក្យដើម	កើត
បង្ខំ	″		″	ខំ
បង្វៀន	″		″	វៀន
បង្ហូរ	″		″	ហូរ
បង្ហាត់	″		″	ហាត់
បង្ហើរ	″		″	ហើរ
បង្វិល	″		″	វិល

។ល។

១២. បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬគុណនាមដើមកើតដោយអក្សរក្នុងវគ្គ ច (គឺ ច ឆ ជ ឈ ញ) នោះ ប ទៅជាបទដើម បញ ។ ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ៖

បញ្ចេះ	បទដើម	ឬ	ព្យាង្គដើម	បញ	ពាក្យដើម	ចេះ
បញ្ចូល			"		"	ចូល
បញ្ចោត			"		"	ចោត
បញ្ឆិះ			"		"	ឆិះ
បញ្ឆោរ			"		"	ឆោរ
បញ្ឈប់			"		"	ឈប់
បញ្ឈរ			"		"	ឈរ

ៗ ល ៗ

១៣,— បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាមដើមកើតជាព្យញ្ជនៈក្នុងវគ្គ ដ (គឺ ដ ឋ ឌ ឍ ណ) នោះ ប ទៅជាធាតុដើម បណ ឬទៅជា ប្រ ឬ ផ ក៏មាន។

ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ :

បណ្ដើរ	បទដើម	ឬ	ព្យាង្គដើម	បណ	ពាក្យដើម	ដើរ
បណ្ដុះ			"		"	ដុះ
បណ្ដាប់			"		"	ដាប់
ប្រដូច	បទដើម	ឬ	ព្យាង្គដើម	ប្រ	"	ដូច
ប្រដល់			"		"	ដល់
ផ្ដួល	បទដើម	ឬ	ព្យាង្គដើម	ផ	"	ដួល
ផ្ដេក			"		"	ដេក

ៗ ល ៗ

១៤. — បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាមដើមកើតដោយព្យញ្ជនៈក្នុងវគ្គ ត (តិ ត ថ ទ ធ ន) នោះ ប ទៅជាធាតុផ្ដើម បន ឲ្យមានឡើងក្នុងពាក្យ :

បន្ត	បទដើម ឬ ពាក្យដើម បន	ពាក្យដើម	ត
បន្ទុប	"	"	ទុប
បន្ទុំ	"	"	ទុំ
បន្ថយ	"	"	ថយ
បន្ថែម	"	"	ថែម
បន្ដំ	"	"	ដំ

។ ល ។

១៥. — បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាមដើមកើតដោយអក្សរក្នុងវគ្គ ប (តិ ប ផ ព ភ ម) នោះ ប ទៅជាធាតុផ្ដើម បំ ឲ្យមានឡើងក្នុងពាក្យ.

បំបៅ	បទដើម ឬ ពាក្យដើម បំ	ពាក្យដើម	បៅ
បំបែក	"	"	បែក
បំបាត់	"	"	បាត់
បំពាក់	"	"	ពាក់
បំភ្លឺ	"	"	ភ្លឺ
បំភ័យ	"	"	ភ័យ

។ ល ។

កិរិយាសព្ទកើតពីគុណនាម ឬពីកិរិយាសព្ទដូចគ្នាដោយដាក់ផ្ដើម ស្រៈ អំ (១) ។

ពាក្យខ្មែរ ពេលណាគុណនាម ឬកិរិយាសព្ទណាមួយកើតដោយពួក *អក្សរគែងគត់* (តំផ្ញើជើង ៗ) ឬដោយពួកព្យញ្ជនៈព្រាវតួផ្ញើជើង ហើយបើផ្ទេរយកស្រៈ *អំ* (១) មកផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈដែលបង្កើតគុណនាម ឬកិរិយាសព្ទនោះវិញ នោះកើតបានទៅជាកិរិយាសព្ទថ្មីមួយរូបទៀតមានពីរព្យាង្គ ជាក្នុងសេចក្ដី "ធ្វើឲ្យ" ឯជើងជាតមកជាព្យាង្គ ទី ២ ពីយកទាំងស្រៈនឹងអក្សរប្រកបមកផង ។

ឯក្នុងពួកផ្ញើជើងឯទៀតក៏ដូចគ្នា ប៉ុន្តែព្យាង្គដើមកិរិយាសព្ទថ្មី យកព្យញ្ជនៈខ្លួនខាងដើមក្នុងវគ្គ (*សិថិល*(១)) តាំង ។

ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ :

គំរប់ = គម្រប់	បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	គំ	ពាក្យដើម *គ្រប់* (គុណនាម)
សំរួច = សម្រួច	"	*សំ*	" *ស្រួច* "
សំរេច = សម្រេច	"	"	" *ស្រេច* "
គំរឹម គម្រឹម ឬ ដំរឹម = ដម្រឹម	"	គំ ឬ ដំ(២)	" *ត្រឹម* "

(១) *សិថិល* គឺព្យញ្ជនៈសម្លេងស្រាលដូចជា *ក គ ច ជ* ។ល។

ធនិត គឺព្យញ្ជនៈសម្លេងខ្លាំង កើតអំពីសម្លេងសិថិលផ្សំនឹងសម្លេង *ហ* ដូចជា **ខ ឃ ឆ** *ឈ* ។ល។ (ក + ហ = ខ, គ + ហ = *ឃ*) ។

(២) ប្រើ គ ដូចគ្នានឹង ដ ។

សំអាត	បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	សំ	ពាក្យផ្ដើម	ស្អាត	(គុណនាម)
តំរង់ = តម្រង់ ឬ ដំរង់ = ដម្រង់		"	"	ត្រង់	"
តំរូវ = តម្រូវ ឬ ដំរូវ = ដម្រូវ		"	"	ត្រូវ	"
សំរើប = សម្រើប	"	"	"	ស្រើប	"
សំដែង = សម្ដែង	"	"	"	ស្ដែង	"
សំរាល = សម្រាល	"	"	"	ស្រាល	"
លំអ	"	លំ	"	លម្អ	"
លំអិត	"	"	"	លម្អិត	"
ជំរះ = ជម្រះ	"	ជំ	"	ជ្រះ	"
ជំរុះ = ជម្រុះ	"		"	ជ្រុះ	(កិរិយាសព្ទ)
ទំលាក់ = ទម្លាក់	"	ទំ	"	ធ្លាក់	"

ៗលៗ

នាមកើតពីកិរិយាសព្ទដោយធាតុផ្ដើមស្រៈ អំ (០)

១១. តាមធម្មតា បើកាលណាកិរិយាសព្ទកើតដោយព្យញ្ជនៈ សិថិល ហើយបើផ្លាស់យកស្រៈ អំ (០) មកផ្សំនឹងព្យញ្ជនៈនេះវិញ នោះកើតបានទៅជានាមពីរព្យាង្គ ព្រះដើមនឹង [illegible] របស់កិរិយាសព្ទ ដែលមកនៅឯព្យាង្គក្រោយរបស់នាមនេះវិញ ឯព្យាង្គក្រោយនេះតាំង [illegible] ណ ឬ ន តាមដោយព្យញ្ជនៈដែលបង្កើតកិរិយាសព្ទនោះជា អឃោសៈ ឬ ឃោសៈ ។

ឧបមាថ្លឹងក្នុងពាក្យ :

តំណាក់ បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	តំ	ពាក្យដើម	តាក់
កំណាត់	.	.	កត់
ចំណេះ	ចំ	.	ចេះ
ចំណុះ	.	.	ចុះ
ចំណែក	.	.	ចែក
ដំណាំ	ដំ	.	ដាំ
ដំណើរ	.	.	ដើរ
ដំណេក	.	.	ដេក
សំណូក	សំ	.	សូក
សំណែន	.	.	សែន
សំណើច	.	.	សើច
គំនិត	គំ	.	គិត
គំនូរ	.	.	គូរ
ជំនូន	ជំ	.	ជូន
កំណល់	កំ	.	កល់

ដំនួញ	បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	ដំ		ពាក្យដើម	ជួញ
បំឡើយ = បម្ញើយ	"	បំ		"	ញើយ
ដំណោះ = ដម្លោះ	"	ដំ		"	ដោះ
ទំនិញ	"	ទំ		"	ទិញ
ដំនួស	"	ដំ		"	ជួស

។ល។

១២ — តាមធម្មតា បើកាលណាកិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាមកើតដោយពួកអក្សរ អក្សរត្រកែត (ពីផ្ញើជើង :) ឬដោយពួកព្យញ្ជនៈក្ងោកផ្ញើជើង នោះជើងនេះកើតបានទៅជាព្យាង្គក្រោយរបស់នាម តាំងពីទាំងស្រៈនិងអក្សរប្រកបមកផង ឯព្យាង្គដើមយកព្យញ្ជនៈរបស់កិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាមនោះដែលផ្សំនឹងស្រៈ អំ (ំ) ឡើង ។

ឯក្នុងពួកផ្ញើជើងឯទៀតក៏ដូចគ្នា តែព្យាង្គដើមរបស់នាមកើតថ្មីនេះ យកព្យញ្ជនៈខ្ទប់ខ្ទាប ខាងដើមក្នុងវគ្គ (សិថិល) ផង ។

ឧបមាដូចក្នុងពាក្យ :

សំរែក	សម្រែក បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	សំ		ពាក្យដើម	ស្រែក
សំរេក = សម្រេក :	"	សំ		"	ស្រេក
បំរូត = បម្រូត	"	បំ		"	ប្រូត
កំពស់ = កម្ពស់	"	កំ		"	ខ្ពស់
កំពល = កម្ពល	"	កំ		"	ខ្ពល

សំដី	បទដើម ឬ ព្យាង្គដើម	សំ	ពាក្យដើម	ស្ដី
កំពស់ - កម្ពស់	"	កំ	"	ខ្ពស់
បំប៉ាន់ - បម្ប៉ាន់	"	បំ	"	ប៉ាន់

៦ល៦

នាមមួយពួកកើតពីកិរិយាសព្ទមួយពួក

មានកិរិយាសព្ទច្រើនដែលកើតដោយព្យញ្ជនៈ ស រ ល ទុកបានទៅជានាម យកព្យញ្ជនៈខ្ទប់គ្នាក្នុងវគ្គ (ឧទិត) ហើយដែលនឹង ទ ដើម្បីជំនួសព្យញ្ជនៈដែលបង្កើតកិរិយាសព្ទនោះវិញ ឯស្រៈនឹងអក្សរប្ញកានៅដូចដើម ។

ឯកិរិយាសព្ទដែលកើតដោយអក្សរក្រៅវគ្គក៏ដូចគ្នា ប៉ុន្តែយកព្យញ្ជនៈដដែល ។

ឧទាហរណ៍ពាក្យ :

ខ្នើយ	មកពីកិរិយាសព្ទ	កើយ	ថ្នាល	មកពីកិរិយាសព្ទ	ដាល
ខ្នប	"	កប	ផ្នត់	"	បត់
ខ្នើត	"	កើត	ផ្នែក	"	បែក
ឃ្នាប	"	គាប	ស្នប់	"	សប់
ឈ្នាន់	"	ជាន់	ស្នែង	"	សែង
ឈ្នួត	"	ជួត			

៦ល៦

សារបាញរឿង

ភាគទី ១

ទំព័រ

ភាគទី ២ ទំព័រ

ទំព័រ

កាតបន្ថែម

មានលក់នៅបណ្ណាគារហង្ស-រី ភ្នំពេញ

និងគ្រប់បណ្ណាគារ ក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ

